

**INVEST BANKA MONTENEGRO AD,
PODGORICA**

Finansijski iskazi za godinu završenu
na dan 31. decembra 2017. godine

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 4
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	5
Bilans stanja	6
Iskaz o promjenama na kapitalu	7
Iskaz o tokovima gotovine	8
Napomene uz finansijske iskaze	9 - 75
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	1 - 24

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Invest banke Montenegro AD, Podgorica

Izveštaj o finansijskim iskazima

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Invest banke Montenegro AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 52/2016) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim iskazima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih iskaza radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocjenu adekvatnosti primjenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Osnove za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 16. uz finansijske iskaze na dan 31. decembra 2017. godine ukupni bruto krediti i potraživanja od clijenata iznose EUR 23,521 hiljada. Banka je procijenila i obračunala rezervacije za potencijalne gubitke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Službeni list Crne Gore“, br. 022/12, 055/12, 057/13), kao i ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke u iznosu od EUR 5,065 hiljada, odnosno EUR 202 hiljade. Banka je pod 1. januarom 2018. godine, evidentirala dodatnu ispravku na ukupne bruto kredite i potraživanja od clijenata u iznosu od EUR 4,932 hiljade na bruto kreditima u skladu sa efektima prve primene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“. Na dan 31. decembra 2017. godine, po našem mišljenju, baziranom na sprovedenim revizorskim procedurama na reprezentativnom uzorku kredita i rizičnih vanbilansnih izloženosti, ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke potcijenjeni su najmanje za iznos od EUR 4,432 hiljade, a rezultat tekuće godine i kapital Banke precijenjeni su u istom iznosu.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Invest banke Montenegro AD, Podgorica (Nastavak)

Izveštaj o finansijskim iskazima (Nastavak)

Osnove za mišljenje sa rezervom (Nastavak)

Navedena procijenjena dodatna ispravka vrijednosti za stavke finansijske imovine imala bi značajan uticaj i na obračun sopstvenih sredstava Banke i na iznose ostalih pokazatelja propisanih Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore, koji su objelodanjeni u Napomeni 27. uz finansijske iskaze. Naše mišljenje na finansijske iskaze Banke za prethodnu godinu je takođe bilo modifikovano po ovom osnovu.

Kao što je objelodanjeno u Napomenama 17c. i 17d. uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2017. godine, investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala i investicije u zavisna preduzeća, iznose EUR 9,340 hiljada i revalorizacione rezerve iznose EUR 993 hiljade. Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala kao i revalorizacione rezerve se u cjelosti odnose na učešća u kapitalu Atlas banke AD Podgorica u iznosu od EUR 7,340 hiljada, dok se investicije u zavisna preduzeća u iznosu od EUR 2,000 hiljada u cjelosti odnose na ulog u preduzeću Global Carbon d.o.o. Podgorica (i predstavlja 100% odbitnu stavku sopstvenih sredstava tako da nema negativan uticaj na kapital Banke). Banka nije obračunala i evidentirala eventualne gubitke po osnovu obezvređenja navedenih investicija u 2017. godini, ali je pod 1. januarom 2018. godine proknjižila efekat prve primjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ za Global Carbon do.o. Podgorica u iznosu od EUR 2,000 hiljade. Pored toga, akcije Atlas banke AD Podgorica su vrednovane po cijeni od EUR 1,787 po akciji, koja predstavlja poslednju promjenu vrijednosti ovih akcija na Montenegroberzi od 26. decembra 2011. godine. Nominalna vrednost akcija Atlas banke na dan 31. decembra 2017. godine iznosi EUR 500, dok knjigovodstvena vrijednost akcije iznosi EUR 537. S obzirom na napred navedeno postoje indikatori da je vrijednost navedenih akcija obezvrijeđena, a uzimajući i u obzir da Banka nije radila test obezvrijeđenja akcija, kao i da se navedenim akcijama nije trgovalo u poslednjih nekoliko godina, nismo bili u mogućnosti da se na bazi raspoložive dokumentacije uvjerimo u adekvatnost vrednovanja navedenih hartija od vrijednosti na dan 31. decembra 2017. godine, kao i efekte koje ovo pitanje može imati na priložene finansijske iskaze, pa samim tim i na pokazatelje propisane Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore koji su objelodanjeni u Napomeni 27. uz pojedinačne finansijske iskaze. Naše mišljenje na finansijske iskaze Banke za prethodnu godinu je takođe bilo modifikovano po ovom osnovu.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 20. uz finansijske iskaze na dan 31. decembra 2017. godine ukupna ostala finansijska potraživanja iznose EUR 2,542 hiljade bruto, odnosno EUR 2,333 hiljada neto. Najveći delom ova potraživanja se odnose na potraživanja za kupovinu udela u pravnom licu i to po osnovu konzorcijuma između povezanih lica u iznosu od EUR 2,333 hiljada bruto, odnosno EUR 2,196 hiljada neto, a koje je dospjelo je na naplatu 31. decembra 2017. godine. Za navedeno potraživanje je na dan 01. januara 2018. godine, primjenom MSFI 9 kreirano obezvrijeđenje u iznosu od EUR 509 hiljada. S obzirom na nerešena pravna pitanja vezana za kupovinu ovog udela, a samim tim i potraživanja Banke nismo bili u mogućnosti da se na bazi raspoložive dokumentacije uvjerimo u adekvatnost vrednovanja navedenih potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine, kao i efekte koje ovo pitanja može imati na priložene finansijske iskaze, pa samim tim i na pokazatelje propisane Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore koji su objelodanjeni u Napomeni 27. uz pojedinačne finansijske iskaze. Naše mišljenje na finansijske iskaze Banke za prethodnu godinu je takođe bilo modifikovano po ovom osnovu.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 21. uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2017. godine, sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja iznose EUR 1,957 hiljada i evidentirana su u vrijednosti neatplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava. Banka je na dan 31. decembra 2017. godine je evidentirala ispravku vrijednosti u svojim finansijskim iskazima za stečenu aktivu u iznosu od EUR 157 hiljada.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Invest banke Montenegro AD, Podgorica (Nastavak)

Izveštaj o finansijskim iskazima (Nastavak)

Osnove za mišljenje sa rezervom (Nastavak)

Banka je u toku 2018. godine, evidentirala dodatno obezvrijeđenje u iznosu od EUR 118 hiljada. U skladu sa zahtjevima MRS 36 - „Umanjenje vrijednosti imovine“, kod pojedinih sredstava identifikovani su imparitetni gubici u iznosu od EUR 200 hiljade, odnosno fer vrijednost tih sredstava umanjena za troškove prodaje je niža od knjigovodstvene vrijednosti, te su shodno tome, stečena aktiva i sredstva namijenjena prodaji i rezultat poslovanja Banke za 2017. godinu precijenjeni za navedeni iznos. Rukovodstvo Banke ulaže napore za realizaciju ovih sredstava i u toku 2017. i početkom 2018. godine je došlo do prodaje stečenih nekretnina u iznosu EUR 220 hiljada po vrijednosti približnoj vrijednosti iskazanoj u poslovnim knjigama Banke, a očekuje se i dalja realizacija. Naše mišljenje na finansijske iskaze Banke za prethodnu godinu je takođe bilo modifikovano po ovom osnovu.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 2.3. uz finansijske iskaze, rukovodstvo Banke smatra da je načelo stalnosti poslovanja odgovarajuće za sastavljanje priloženih finansijskih izveštaja, iako se Banka u svom poslovanju suočava sa nekoliko materijalnih neizvjesnosti. Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine iskazan je neto gubitak od EUR 772 hiljade, ukupan kapital Banke na isti dan iznosi EUR 13,606 hiljada, dok sopstvena sredstva iznose EUR 5,229 hiljada, a koeficijent sloventnosti je 13.90%. Ukupni efekti prve primene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ iznose EUR 8,044 hiljada i prema proceni Banke neće ugroziti poslovanje Banke, niti će uticati na pokazatelje propisane Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore obzirom na to da je Centralna banka Crne Gore predvidela da se u osnovne elemente sopstvenih sredstava Banke uključuje iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke zbog prelaska na vrijednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9. Ovaj iznos se utvrđuje u periodu od 2018. do zaključno sa 2022. godinom. Pored toga, u toku 2018. godine došlo je do rasta baze klijenata i deponenata Banke. U finansijskim iskazima ove informacije nisu u potpunosti obelodanjene, kao ni efekti koji mogu nastati usled nesposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Mišljenje sa rezervom

Prema našem mišljenju, osim za efekte korekcija objelodanjenih u Osnovama za mišljenje sa rezervom, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2017. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Skretanje pažnje

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 32. uz finansijske iskaze, Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2017. godine, pokazatelj izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nije bio usaglašen sa propisanim limitima Centralne banke Crne Gore. Rukovodstvo Banke preduzima sve neophodne aktivnosti kako bi se pokazatelj doveo u zakonski definisani okvir u najkraćem mogućem roku.

Naše mišljenje nije modifikovano po navedenom pitanju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Invest banke Montenegro AD, Podgorica (Nastavak)

Izvještaj o drugim regulatornim zahtevima

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i tačnost godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 052/16). Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta Banke za 2017. godinu sa finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu i da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Naši postupci u tom pogledu su obavljani u skladu sa Međunarodnim standardom revizije 720 “Odgovornost revizora u vezi sa ostalim informacijama u dokumentima koji sadrže finansijske izvještaje koji su bili predmet revizije” i ograničeni su samo na ocjenu usaglašenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta sa revidiranim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, godišnji izvještaj menadžmenta Banke za 2017. godinu, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađen je sa revidiranim finansijskim iskazima Banke za 2017. godinu i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Podgorica, 19. jun 2018. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
 (u hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Prihodi od kamata		1,743	1,758
Rashodi kamata	3.1., 6b	(1,116)	(1,153)
Neto prihodi od kamata		626	605
Prihodi od dividendi		1	4
Troškovi obezvrjeđenja	3.6., 7a	(163)	(191)
Troškovi rezervisanja	3.6., 7b	(31)	(6)
Prihodi od naknada	3.1., 8a	298	251
Rashodi naknada	3.1., 8b	(286)	(244)
Neto prihodi od naknada		12	7
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu		42	59
Neto dobiti/(gubici) od investicionih hartija od vrijednosti		(27)	(41)
Neto gubici od kursnih razlika	3.2	(3)	2
Troškovi zaposlenih	9	(694)	(688)
Opšti i administrativni troškovi	10	(359)	(418)
Troškovi amortizacije	11	(127)	(126)
Ostali rashodi		(83)	(15)
Ostali prihodi	12	34	57
OPERATIVNI PROFIT/GUBITAK		(772)	(751)
Porez na dobit	3.3., 13	(0)	(0)
NETO PROFIT		(772)	(751)

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Invest banke Montenegro AD, Podgorica
 24. januara 2018. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Invest banka Montenegro AD, Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskih iskaza

Radunović M.

Milanka Radunović

Glavni Izvršni direktor

Zoran Nikolić

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2017. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	14	3,008	3,181
Kredit i potraživanja od banaka	15	1,619	1,061
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5.,16	23,319	24,724
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje		-	-
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	17a	2,088	2,116
- koje se drže do dospjeća	17b	50	50
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	17c	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	17d	2,000	2,000
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	1,228	1,260
Nematerijalna sredstva	19	164	179
Ostala finansijska potraživanja	20	2,333	2,328
Ostala poslovna potraživanja	21	2,160	2,049
UKUPNA SREDSTVA		45,310	46,288
OBAVEZE			
Depoziti banaka		-	-
Depoziti klijenata	22	26,164	24,099
Pozajmljena sredstva od banaka	23	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	23	5,017	5,548
Rezerve	24	29	1
Odložene poreske obaveze		7	7
Ostale obaveze	25	487	2,255
UKUPNE OBAVEZE		31,704	31,910
KAPITAL			
Akcijski capital	26	13,844	13,844
Emisione premije		2	2
Neraspoređena dobit		(751)	-
Dobit tekuće godine		(772)	(751)
Ostale rezerve		1,283	1,283
UKUPAN KAPITAL		13,606	14,378
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		45,310	46,288
VANBILANSNA EVIDENCIJA	28	102,057	122,389

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Emisione premije</u>	<u>Ostale rezerve</u>	<u>Neraspoređena dobit</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje 1. januar 2016.godine	13,844	2	1,290	13	15,149
Prenos dobitka na ostale rezerve	-	-	13	(13)	-
Umanjenje revalorizacionih rezervi	-	-	(20)	-	(20)
Dobit/(gubitak) tekuće godine	-	-	-	(751)	(751)
Stanje 31. decembar 2016. godine	13,844	2	1,283	(751)	14,378
Stanje 1. januar 2017.godine					
Prenos dobitka na ostale rezerve	-	-	-	-	-
Umanjenje revalorizacionih rezervi	-	-	-	-	-
Dobit/(gubitak) tekuće godine	-	-	-	(772)	(772)
Stanje 31. decembar 2017. godine	13,844	2	1,283	(1,523)	13,606

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
TOKOVI GOTOVINE			
IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Prilivi po osnovu kamata		943	1,028
Odlivi po osnovu kamata		(1,116)	(1,153)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		298	251
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(286)	(243)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(1,229)	(1,290)
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive		(220)	57
Prilivi/(odlivi) po osnovu depozita i ostalih obaveza		2,065	(199)
Plaćeni porezi		(50)	(47)
Ostali prilivi		894	15
<i>Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>		<u>1,299</u>	<u>(1,581)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Kupovina nekretnina i opreme		(5)	(18)
Kupovina nematerijalnih ulaganja		(70)	(44)
Državni zapisi		-	(50)
<i>Neto prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		<u>(75)</u>	<u>(112)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
Povećanje/(smanjenje) pozajmljenih sredstava, neto		(531)	(913)
<i>Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>		<u>(531)</u>	<u>(913)</u>
Efekat kursnih razlika		(3)	2
Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		<u>693</u>	<u>(2,606)</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		<u>2,008</u>	<u>4,614</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	3.4., 30	<u>2,701</u>	<u>2,008</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Invest banka Montenegro AD, Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je pravni sljedbenik Pljevaljske banke AD, Pljevlja. Skupština akcionara Pljevaljske banke AD, Pljevlja je 20. novembra 2006. godine donijela Odluku kojom se mijenja naziv i sjedište Banke. Odlukom o promjeni naziva Banke, broj 03-3437/3, mijenja se naziv Banke u Invest banka Montenegro, Akcionarsko društvo Podgorica. U skladu sa Odlukom o promjeni sjedišta i adrese, broj 03-3437/4, sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 115.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobrava kredite i druge plasmane iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdavanje garancija i preuzimanje drugih obaveza;
- kupovina i naplata potraživanja;
- izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata;
- platni promet sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trgovina u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja;
- prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- kastodi poslove;
- depozitarne poslove i
- druge pomoćne poslove iz domena poslovanja banke.

Organi Banke su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Skupština akcionara je najviši organ Banke. Pravo upravljanja akcionari ostvaruju neposredno ili preko svojih pismeno opunomoćenih predstavnika. Akcionari imaju broj glasova na Skupštini akcionara srazmjerno broju akcija. Odbor direktora je organ upravljanja Bankom. Skupština akcionara bira i opoziva Odbor direktora Banke. Odbor direktora Banke ima 5 članova od kojih su većina nezavisna od Banke. Izvršni direktor je član Odbora direktora, ali nije predsjednik, odnosno predsjedavajući Odbora direktora kako to nalaže Zakon o bankama.

Stalna tijela Odbora direktora su: Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje promjenama informacionih sistema i Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO). Odbor za upravljanje promjenama informacionog sistema i Komitet za upravljanje aktivom i pasivom banke imaju po šest članova, čiji su predsjednici izvršni direktori Banke, a članovi rukovodioci ili direktori organizacionih jedinica Banke. Odbor za reviziju ima u svom sastavu tri člana, od kojih većina nijesu povezani sa Bankom.

Glavni Izvršni direktor Banke je izvršni rukovodilac Banke. Za svoj rad Glavni izvršni direktor je odgovoran Odboru direktora Banke.

Na dan 31. decembra 2017 godine Banka je imala 28 zaposlenih radnika (31. decembra 2016. godine: 29 zaposlenih radnika).

Banka ima centralu u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 115.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/16) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odluka Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski iskazi Banke su pripremljeni u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG”, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke, formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2017. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Zbog potencijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se ne mogu tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Ovi finansijski iskazi ne uključuju poslovanje zavisnog pravnog lica Global Carbon DOO, Podgorica koje je 100% u vlasništvu Banke i ne predstavljaju konsolidovane finansijske iskaze.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sledećim bilansnim pozicijama:

- Rezervisanja po kreditima i kamatama
- Rezervisanja za depozite kod drugih banaka
- Rezervisanja za trajne uloge
- Rezervisanja za vanbilansne stavke
- Rezervisanje za otpremnine

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.2. Korišćenje procjenjivanja (Nastavak)**

- Rezervisanja za sudske sporove
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme

U finansijskim iskazima Banke izvršeno je rezervisanje, obračunato od strane aktuaru, po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade zaposlenima nakon ispunjenih uslova, korišćenjem metode kreditiranja projektovane jedinice.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Banka je za potrebe sastavljanja pojedinačnih finansijskih iskaza za 2017. godinu i za primjenu osnova za vrednovanje pojedinačnih bilansnih stavki primijenila pretpostavke o stalnosti poslovanja Banke u doglednoj budućnosti.

Banka se u svom poslovanju suočava sa nekoliko materijalnih neizvjenosti, po osnovu kojih Rukovodstvo Banke preduzima određene mjere, kao što je objelodanjeno u nastavku.

Nepovoljno makroekonomsko okruženje nastalo kao rezultat globalne ekonomske krize i njenih posledica na privredu u Crnoj Gori, ukazivalo je na probleme naplate plasmana od strane Banke, pa je Banka u toku 2016. godine izvršila naplatu potraživanja vrijednosti EUR 8 miliona, iz kolateralu, a u 2017. godini EUR 444 hiljade. Realizacijom stečenih kolateralu je obezbijedila priliv vrijednosti EUR 265 hiljada i realizacijom hipoteke priliv vrijednosti EUR 340 hiljada.

U Banci je zbog visoke koncentracije izloženosti prema malom broju dužnika obračunat na 31. decembar 2017. godine potreban kapital za rizik koncentracije u iznosu od EUR 1,192 hiljada (na 31. decembar 2016. godine EUR 700 hiljada). Internim planom kapitala za 2018. godinu predviđen je faktor solventnosti na nivou od 14,91% (na 31. Decembar 2017. godine -13,9%), s tim što je Banka procjenom adekvatnosti kapitala za nastavak poslovanja (ICAAP) izvršenom kreiranjem najgorih scenarija poslovanja utvrdila da suma najgorih scenarija rezultira padom koeficijenta solventnosti do 11,27%. Za navedenu sumu najgorih scenarija predviđen je dodatni kapital od EUR 1,250 hiljada u odnosu na 31. decembra 2017. godine. To pokazuje da će Banka u 2018 godini poslovati sa koeficijentom solventnosti u okviru Zakonom definisanih limita i sa sopstvenim sredstvima od EUR 5,650 hiljada na 31. decembar 2018. godine.

Projekcije i planovi za 2018. godinu su zasnovani na podacima sa stanjem na 01. januar 2018. godine, od kada je izvršena primjena MSFI 9. Novom metodologijom za obračun obezvrjeđenja, usvojenom od strane Odbora direktora Banke, a kreiranom u saradnji sa konsultantom, u Banci je na 01. januar 2018. godine kreirano obezvrjeđenje u vrijednosti od EUR 8,044 hiljada, od kojih se na kreditna potraživanja odnosi EUR 4,932 hiljada, na uloge u kapital drugih pravnih lica EUR 2,375 hiljada, ostala potraživanja EUR 509 hiljada i ostatak u iznosu od EUR 229 hiljada na novčana sredstva i vanbilans. Dodatni iznos obezvrjeđenja kreditnih potraživanja na 01. januar 2018. godine u odnosu na 31. decembra 2017 godine vezan je za portfolio loših kredita po osnovu čega je izloženost Banke prema lošim potraživanjima smanjena sa EUR 14,8 miliona na EUR 9,9 miliona. Dodatno smanjenje izloženosti za EUR 2,4 miliona se može očekivati zatvaranjem izloženosti iz kolateralu, prema jednom klijentu, koji takođe spada u grupu loših plasmana, jer je obezbijeđen lako utrživim placom na Jazu vrijednosti EUR 4 miliona.

U okviru lošeg portfolija, Banka na 01. januar 2018 godine ima EUR 2,477 hiljada plasmana koji su obezvrjeđeni u procentu većem od 94%, tj. čiji je iznos obezvrjeđenja EUR 2.415 hiljada. Kako su procedure prinudne naplate navedenih u toku, a 2.231 hiljada istih

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.3. Načelo stalnosti poslovanja (Nastavak)**

pokriveno dobro utrživom zalogom na pokretnim i nepokretnim stvarima, ukupne procjenjene vrijednosti EUR 3,802 hiljada (ne računajući vrijednost založenih akcija), otvorena je mogućnost za njihovo zatvaranje i obezbjeđivanje značajnog pozitivnog rezultata iz kog je Banka u mogućnosti da obezbijedi sredstva za pokriće loših plasmana. Dodatno, ulog u Global Carbon vrijednosti EUR 2,000 hiljada na 01. januar 2018. godine je 100% obezvrijeđen, iz čega se pokretanjem likvidacije iste može obezbijediti povraćaj dijela uloga jer je u pitanju firma koja ima potraživanja vrijednosti EUR 2 miliona.

Uzimajući u obzir navedene rezultate stres scenarija i aktivnosti i mjere koje Banka sprovodi, Rukovodstvo Banke vjeruje da su ispunjeni uslovi da Banka nastavi poslovanje u doglednoj budućnosti i u skladu sa tim sastavi finansijske iskaze u skladu sa načelom nastavka poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka dosljedno primjenjuje računovodstvene politike iz perioda u period. U slučaju promjene računovodstvene politike, kada se takva promjena pokaže prikladnom, Banka retroaktivno primjenjuje promijenjenu računovodstvenu politiku na ranije periode prikazane u finansijskim iskazima sastavljenim za godinu u kojoj je računovodstvena politika promijenjena, ukoliko su efekti iste materijalno značajni.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente, prema cijeni amortizacije uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja) ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Priznavanje prihoda od kamata po lošim plasmanima se vrši u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima-unwinding.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospijanja za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada za odobravanje kredita i garancija obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, primjenom metode efektivne kamatne stope.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.2. Preračunavanje deviznih iznosa**

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika. Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan. Obračun deviznih iznosa je vršen u skladu sa zahtjevima regulative, po zvanično objavljenim kursovima od strane Centralne banke Crne Gore.

3.3. Lizing

Zakupi nekretnina i opreme kod kojih se potpuno prenose svi rizici i koristi koje proističu iz vlasništva nad sredstvima računovodstveno se obuhvataju kao finansijski lizing.

U momentu zaključivanja ugovora finansijski lizing se priznaje kao sredstvo po fer vrijednosti i kao finansijska obaveza, isključujući iznos kamate za plaćanje budućih zakupnina. Otplata zakupa dijeli se na kamatu i vraćanje glavnice prema izračunatim anuitetima. Amortizacija sredstva koje je predmet lizinga vrši se tokom vijeka upotrebe sredstva ili tokom trajanja zakupa u zavisnosti od toga koji je od ova dva perioda kraći.

Troškovi kamata terete rashod perioda, odnosno bilans uspjeha na proporcionalnoj osnovi na preostali saldo zakupnine. Razlika između budućih vrijednosti minimalnih plaćanja zakupa i njihovih sadašnjih vrijednosti predstavlja buduća plaćanja zakupa koja se evidentira kao finansijska razlika po osnovu zakupa. Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca smatraju se i evidentiraju kao operativni (poslovni) lizing. Plaćanja zakupa po osnovu poslovnog lizinga priznaju se kao rashodi u bilansu uspjeha tokom trajanja zakupa.

3.4. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica i Odlukom o novom kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“, br. 55/12).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.4. Porezi i doprinosi (Nastavak)**

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina. Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana u bilansu stanja uključuju gotovinu u blagajni i trezoru i na računima kod depozitnih institucija, odnosno na računima Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

Ekvivalenti gotovine iskazani u bilansu stanja obuhvataju kratkoročna, visokolikvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i koja su predmet beznačajnog uticaja rizika od promjene vrijednosti.

Novčani tokovi koji nastaju iz transakcija u stranoj valuti evidentiraju se u izvještajnoj valuti, primjenom deviznog kursa na datum novčanog toka, odnosno na dan priliva i odliva gotovine.

Novčani tok inostranog subjekta kod ulaganja u inostrani subjekt banka preračunava u svoju izvještajnu valutu primjenom deviznog kursa na datum novčanog toka.

Banka koristi direktan metod za izvještavanje o novčanim tokovima iz poslovnih aktivnosti.

3.6. Finansijski instrumenti

Banka u bilans stanja uključuje finansijske instrumente u skladu sa MRS 39, Finansijski instrumenti - Priznavanje i odmjeravanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)**

Pod finansijskim instrumentom se podrazumijeva svaki ugovor kojim nastaje finansijsko potraživanje ili finansijska obaveza Banke, uz istovremeno nastajanje finansijske obaveze, odnosno finansijskog potraživanja trećih lica.

Svi finansijski instrumenti se, u skladu sa Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, klasifikuju u odgovarajuće kategorije.

Plasmani po osnovu kredita i slični plasmani, kao i potraživanja koja iz njih proizilaze klasifikuju se kao plasmani drugim bankama i plasmani klijentima i iskazuju se u bilansu stanja po amortizovanoj vrijednosti, koja predstavlja prvobitnu vrijednost plasmana umanjenju za izvršene otplate, korigovanu za iznos obezvrjeđenja obračunat u skladu sa internom metodologijom banke, usklađenom sa Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom u bankama, a koji se evidentira preko računa ispravke vrijednosti definisan Odlukom o kontnom okviru. Obračunata kamata i efekti promjene vrijednosti plasmana po kreditima knjiže se kao prihodi od kamate i ostali slični prihodi.

Procijenjena vrijednost rezervi za kreditne gubitke po osnovu rizika naplativosti utvrđena primjenom metodologije Centralne banke Crne Gore se obračunava ali se knjigovodstveno ne evidentira. Visina ovih rezervi se na kraju poslovne godine odražava na visinu kapitala banke, na način definisan Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom u bankama.

Kreditni odobreni u drugim valutama sadrže deviznu klauzulu, odnosno čiji anuitet u Eur-ima zavisi od kursa strane valute na dan dospelja ili od indeksa rasta cijena na malo, tretiraju se kao finansijski instrumenti sa ugrađenim derivatom. Glavnica u Eur-ima se iskazuje po amortizovanoj vrijednosti definisanoj u prethodnom stavu. Razlika između preračunate vrijednosti kredita po kursu na dan bilansiranja, odnosno primjenom ugovorenog indeksa, i vrijednosti glavnice u Eur-ima iskazuje se u okviru prihoda od kamate i ostalih sličnih prihoda u iznosu koji je naplaćen, ili dospio za plaćanje do datuma bilansiranja. Odstupanja od stvarne vrijednosti iskazuju se kao pozitivna ili negativna kursna razlika, u zavisnosti od kursa valute u kojoj se vodi potraživanje.

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja potraživanja u skladu sa internom metodologijom banke, a tako obračunati iznosi obezvrjeđenja na računima ispravki vrijednosti terete troškove poslovanja. Potraživanja koja zadovoljavaju uslove za otpis iz bilansne evidencije, Banka je dužna da otpiše 100% na teret troškova, isknjiži iz aktive Banke i ista vodi na memorandum računu koji služi kao interna evidencija banke. Trošak ovog otpisa mora biti prenijet na račun rashoda po osnovu direktnog otpisa potraživanja.

Za iznos naplaćenih otpisanih potraživanja, Banka odobrava prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja.

Banka po osnovu realizacije prenosa prava svojine na instrumentima obezbjeđenja potraživanja u svoju korist, svu stečenu imovinu knjiži kao sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja, osim stečenih hartija od vrijednosti koje drži na računu hartija od vrijednosti namjenjenih prodaji, po zahtjevu Centralne banke Crne Gore. Banka pri obračunu ulaganja u nepokretnosti uključuje i vrijednosti stečenih nepokretnosti minimum u sledećim procentima:

- 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od četiri godine,
- 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, a ne više od pet godina,
- 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, a ne više od šest godina
- 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)**

Obaveze po primljenim kreditima se iskazuju u bilansu stanja primjenom računovodstvene politike koja je istovjetna sa računovodstvenom politikom za plasmane po kreditima.

Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha koje se u bilansu stanja iskazuju kao imovina ili obaveze po tržišnoj vrijednosti. Povećanje njihove tržišne vrijednosti se knjiži u korist prihoda, a smanjenje u korist rashoda.

U hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja klasifikuju se oni finansijski instrumenti koji imaju utvrđene rokove dospelja, a koje rukovodstvo namjerava da drži do roka dospelja, odnosno realizuje na dan dospelja. Obračunata kamata i efekti promjene vrijednosti ovih hartija od vrijednosti knjiže se kao prihodi od kamate i ostali slični prihodi. Obezvrjeđenje hartija od vrijednosti koje se drže do dospelja se vrši u skladu sa metodologijom banke, a računovodstveno sprovodi preko računa ispravki, a na teret troškova poslovanja.

U hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju klasifikuju se sve ostale hartije od vrijednosti, uključujući učešća u kapitalu drugih pravnih lica i u bilansu stanja se iskazuju po tržišnoj vrijednosti utvrđenoj na berzi ili drugom priznatom finansijskom tržištu; ili ukoliko tržišna vrijednost nije poznata, odnosno ne može biti utvrđena koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama.

Nakon inicijalnog priznavanja, nerealizovani dobitci i gubici koji proizilaze iz promjena fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju priznaju se direktno u okviru kapitala (revalorizacionih rezervi), sve dok se finansijsko sredstvo ne proda ili ne obezvrijedi kada se kumulativni dobitak/gubitak prethodno priznat u okviru kapitala priznaje u bilansu uspjeha.

Primljene dividende po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica prikazuju se kao prihodi od dividende u trenutku njihove naplate. Za procjenjene iznose rizika za učešća u kapital drugih pravnih lica Banka vrši izdvajanje rezervi na teret troškova poslovanja.

Kredit

Krediti odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita. Krediti su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana uvećanog za iznose dospjelih kamata, umanjenog za otplaćenu glavnica i plaćene kamate i obezvrjeđenje vrijednosti koje je zasnovano na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje metodologiju koja je objelodanjena u napomeni 3.7.

Kredit su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana uvećanog za iznose dospjelih kamata, umanjenog za otplaćenu glavnica i plaćene kamate i obezvrjeđenje vrijednosti koje je zasnovano na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje metodologiju koja je objelodanjena u napomeni 3.7.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Finansijske obaveze - Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Obaveze za kredite se naknadno iskazuju po amortizovanoj cijeni. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku

i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu kao i da izračuna rezervacije za potencijalne gubitke, u skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13).

Obračun rezervacije za potencijalne gubitke

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti za obračun rezervacije za potencijalne gubitke:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2017. godine	
	% rezervisanja	Dani Kašnjenja
A	-	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)***Obračun rezervacije za potencijalne gubitke (Nastavak)*

Rezervisanja za gubitke se prema internoj politici izdvajaju za kredite, dozvoljena prekoračenja po tekućim računima, proteste po garancijama, provizije po računima fizičkih lica, odnosno za bilansnu aktivu Banke koja je izložena kreditnom riziku i vanbilansnu izloženost Banke, po osnovu kojih Banka potencijalno može biti izložena riziku.

Obračun obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive, odnosno procjenu vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke

Početno vrednovanje i priznavanje bilansne aktive se vrši po fer vrijednosti, dok se naknadno vrednovanje i priznavanje bilansne aktive vrši po metodi amortizovanih troškova uz primjenu koncepta obezvrjeđenja.

Banka vrši procjenjivanje i priznavanje rezervisanja za gubitke po vanbilansnim izloženostima. Uslovi za priznavanje rezervisanja za gubitke po osnovu vanbilansnih stavki su:

- Da postoji sadašnja obaveza kao rezultat prošlih događaja,
- Da je vjerovatan odliv sredstava za izmirenje obaveze i
- Da postoji mogućnost da se obaveza procijeni

Procjenjivanje i priznavanje rezervisanja za gubitke po osnovu neiskorišćenih kredita se vrši na isti način kao i procjenjivanje i priznavanje kreditnih potraživanja, ukoliko Banka ima neopozivu obavezu po osnovu neiskorišćenog dijela kredita.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki Banka vrši na individualnoj ili na grupnoj osnovi.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, na pojedinačnoj osnovi Banka je dužna da vrši za:

- sva materijalno značajna potraživanja uz napomenu da je materijalno značajno potraživanje bruto izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica veća od EUR 50 hiljada,
- sva potraživanja po osnovu kojih je dužnik Banka ili neka druga finansijska institucija,
- plasmane u hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju na Berzi i hartije koje se čuvaju do dospijeca bez obzira na materijalnu značajnost
- materijalno značajne potencijalne obaveze, ako postoji materijalni dokaz da će garancija pasti na teret Banke,
- ostale stavke

Ukoliko je potraživanje Banke materijalno značajno, a na osnovu Odluke o adekvatnosti kapitala predstavlja odbitnu stavku sopstvenih sredstava, onda se za istu ne vrši procjena obezvrjeđenja.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, na grupnoj osnovi Banka je dužna da vrši za sve plasmane koji pripadaju grupi malih potraživanja, odnosno potraživanja do EUR 50 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)

Obračun obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive, odnosno procjenu vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke (Nastavak)

Procjena rezervisanja za garancije, akreditive i avale takođe se vrši na individualnoj ili grupnoj osnovi u zavisnosti da li iznos potencijalne obaveze prelazi EUR 50 hiljada, ili ne, i da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju ili ne. Ako je u pitanju materijalno značajan vanbilansni iznos onda se radi ispravka na individualnoj osnovi ukoliko postoji materijalni dokaz da će Banka biti u poziciji da vrši plaćanje po garanciji.

S obzirom na veličinu Banke, grupisanjem prema sličnim karakteristikama kreditnog rizika se ne dobijaju statistički reprezentativne kategorije za obračun ispravke vrijednosti. Zbog toga Banka cijeli portfolio dijeli na portfolio fizičkih i pravnih lica.

Nakon identifikacije pozicija bilansa stanja i vanbilansa za koje se računa obezvrjeđenje i utvrđivanja materijalno značajnih pozicija prije individualne procjene ispravke vrijednosti neophodno je utvrditi da li postoje objektivni dokazi, odnosno događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija.

Događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, a koje su vezana za pravna lica su:

- značajne finansijske poteškoće dužnika;
- kršenje ugovorenih uslova ugovora od strane dužnika, kao što su neizmiravanje obaveza po osnovu kamata i/ili glavnice;
- kašnjenje u izmirivanju obaveza preko 90 dana za bilo koju materijalno značajnu obavezu od tog dužnika prema Banci. Prekoračenja roka dospjeća preko 90 dana smatra se prekoračenjem koje ukazuje na povećan nivo kreditnog rizika. Ovdje se ne uzima u obzir obaveza dužnika koja nije veća od EUR 200;
- postojanje velike vjerovatnoće da će dužnik ući u proces stečaja ili likvidacije ili restrukturiranja zbog finansijskih poteškoća;
- restrukturiranje plasmana (pojedinačnih kredita) uslijed pogoršanja finansijskog stanja dužnika ili produženja roka vraćanja glavnice i/ili umanjenje kamatne stope i/ili naknade, kako je to definisano
- Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom;
- blokada računa dužnika;
- ekonomski, nacionalni, lokalni, tehnološki ili pravni uslovi koji mogu negativno da utiču na izmirivanje obaveza dužnika (značajno povećanje cijena ulaznih sirovina, smanjenje cijena nekretnina za hipoteke u toj oblasti, druge promjene tržišnih uslova u kojima dužnik posluje, promjena regulative koja može negativno da utiče na poslovanje dužnika, tehnološka zastarjelost proizvoda koju dužnik proizvodi i slično).

Događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, a vezuju se za fizička lica su:

- prezaduženost dužnika (ukupne mjesečne obaveze dužnika veće od ukupnih mjesečnih primanja dužnika);
- kršenje ugovorenih uslova ugovora od strane dužnika, kao što su neizmiravanje obaveza po osnovu kamata i/ili glavnice;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)

Obračun obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive, odnosno procjenu vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke (Nastavak)

- kašnjenje u izmirivanju obaveza preko 90 dana za bilo koju materijalno značajnu obavezu od tog dužnika prema Banci, odnosno neprekidni nedozvoljeni minus preko 90 dana. Prekoračenja roka dospijeca preko 90 dana smatra se prekoračenjem koje ukazuje na povećan nivo kreditnog rizika. Ovdje se ne uzima u obzir obaveza dužnika koja nije veća od EUR 20;
- pokretanje sudskog postupka za bilo koje potraživanje od dužnika;
- restrukturiranje plasmana (pojedinačnih kredita) uslijed pogoršanja finansijskog stanja dužnika (povećanje zaduženosti dužnika) iii produženje roka vraćanja glavnice i/ili umanjenje kamatne stope i/ili naknade;
- blokada računa komitenta.

a) Individualna procjena ispravke vrijednosti

Da bi se izvršio obračun ispravke vrijednosti na individualnoj osnovi neophodno je prvo:

- Utvrditi da li je u pitanju pozicija po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku,
- Utvrditi da li je riječ o materijalno značajnoj poziciji

Ukoliko su, na prethodno navedeno, svi odgovori pozitivni vrši se diskontovanje tokova gotovine i diskontovanje ostvarive vrijednosti kolaterala. Tokovi gotovine se diskontuju po efektivnoj kamatnoj stopi. Ti tokovi gotovine obuhvataju sve očekivane prilive po osnovu naplate kamata, glavnice i naknada.

Za obračun ispravke vrijednosti potrebne su informacije o vrstama i vrijednosti kolaterala, te procenti priznavanja kolaterala, tj ostvariva vrijednost kolaterala.

Ostvariva vrijednost kolaterala se dobija kada se od razlike između procijenjene tržišne vrijednosti kolaterala i izloženosti koje su pokrivene istim kolateralom (raspoloživa vrijednost kolaterala), odbije korišćeni faktor konverzije (HC-Haircut) koji se računa na raspoloživu vrijednost kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala.

Da bi se priznao kolateral za obračun ispravke vrijednosti kolateral mora posjedovati sljedeće karakteristike:

- Posjeduje procijenjenu tržišnu vrijednost od strane ovlašćenog procjenjivača
- Da je unovčiv
- Da predstavlja adekvatno pokriće
- Da su validna Bančina prava za realizaciju kolaterala
- Da postoji pravno okruženje za realizaciju kolaterala

Za obračun ispravke vrijednosti takođe je potrebno utvrditi LGD i LCP.

LGD (Loss given default) predstavlja iznos konačnog gubitka koji Banka može pretrpjeti u slučaju da klijent dospije u status neizmiravanja obaveza (default status) u periodu od jedne godine.

LCP (Loss confirmation period) predstavlja period potreban za potvrdu nastalog gubitka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)****b) Grupna procjena ispravke vrijednosti**

Obračun obezvrjeđenja, odnosno ispravke vrijednosti za sva potraživanja prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja su manja od EUR 50 hiljada vrše se na grupnoj osnovi kao i za potraživanja čiji je individualni obračun obezvrjeđenja dao nula vrijednost ispravki.

Za grupnu ispravku sve pozicije za koje se obračunava ispravka se grupišu u dvije grupe: fizička i pravna lica.

Na osnovu migracionih matrica utvrđuju se vjerovatnoće prelaska potraživanja iz jedne u drugu grupu. Posmatra se koliki je broj klijenata, umanjen za broj klijenata koji su otplatili svoje obaveze prema Banci, migrirao iz grupe kojoj je pripao na početku perioda u default grupu, tj. internu rejting grupu sa više od 90 dana kašnjenja.

Poređenjem broja klijenata za posmatranu rejting grupu koji je migrirao u internu rejting grupu koja ima status defaulta, sa brojem klijenata za posmatranu rejting grupu na početku perioda, umanjen za broj klijenata koji su otplatili svoje obaveze prema Banci za posmatranu rejting grupu, dobija se PD (probability of default - vjerovatnoća da će potraživanja kasniti preko 90 dana) za određenu rejting grupu.

PD grupe (I do VI) se utvrđuju na osnovu dana kašnjenja. Potraživanja sa danima kašnjenja preko 90 dana smatraju se potraživanjima koja su u default-u, odnosno nekvalitetnom aktivom.

c) MSFI 9 - Finansijski instrumenti

U toku 2017. Godine, Banka je započela pripreme za prelazak na MSFI 9 standard koji je sa primjenom počeo od 01.01.2018.godine.

MSFI 9 - Finansijski instrumenti zamjenjuje Međunarodni računovodstveni standard - MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje.

U poređenju sa MRS 39, MSFI 9 uvodi novi model za klasifikaciju finansijskih instrumenata.

Standard MSFI 9 definiše uslove pod kojima finansijsko sredstvo može biti vrednovano po amortizovanoj vrijednosti, odnosno postoje dva testa koja bi trebalo da budu ispunjena - test poslovnog modela i test karakteristika datog Sredstva, šta za posledicu ima da se mijenja način mjerenja i iskazivanja mnogih finansijskih instrumenata u zavisnosti od njihove namjene i prirode.

U skladu sa MSFI 9 sva finansijska sredstva se klasifikuju u dve grupe:

- dužnička finansijska sredstva (debt financial assets), odnosno sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i
- vlasnička sredstva (equity financial assets) za čije se vrednovanje koristi fer vrednost.

U skladu sa MSFI 9, finansijsko sredstvo se klasifikuje u skladu sa jednim od sljedećih načina vrednovanja:

- po amortizovanoj vrijednosti
- fer vrijednosti preko ostalog rezultata (FVOCI)
- fer vrijednosti preko bilansa uspjeha (FVTPL)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)****c) MSFI 9 - Finansijski instrumenti (Nastavak)**

Banka treba da prizna finansijsko sredstvo ili finansijsku obavezu u svom izvještaju o finansijskoj poziciji samo onda kada ono postane jedna od ugovornih strana u instrumentu.

Klasifikacija na navedene kategorije se vrši polazeći od kriterijuma:

- način na koji se upravlja finansijskim sredstvima (business model koji odražava ciljeve koje menadžment želi ostvariti posjedovanjem datih finansijskih sredstava) i
- karakteristike ugovorenog novčanog toka datog finansijskog sredstva (novčani tokovi mogu biti takvi da ih čine samo prilivi po osnovu glavnice i kamata na neotplaćeni iznos glavnice, ali visina ugovorenih tokova gotovine može varirati u zavisnosti od drugih faktora, koji nemaju karakteristike kamate, kao što su tržišne cijene i dr.

U slučaju poslovnog modela koji podrazumijeva da se finansijska sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine i ako ugovorene tokove gotovine čine prilivi po osnovu naplate glavnice i kamate, koja odražava vremensku vrijednost i kreditni rizik povezan sa neotplaćenom glavnicom, takva finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

Po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha naknadno se vrednuju i finansijska sredstva koja su vlasnički instrumenti:

- koji se drže radi trgovanja
- derivati i
- ulaganja u nekotirane vlasničke instrumente.

Finansijska sredstva koja su vlasnički instrument, a za koje postoji namjera da se drže u dužem periodu, naknadno se vrednuju kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat.

Pri naknadnom procjenjivanju ovakve imovine promjene fer vrijednosti ne tangiraju rezultat, već preko ostalog ukupnog rezultata utiču na kapital.

Testiranje na obezvrjeđenje se vrši samo za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

MSFI 9 uvodi novi model za priznavanje gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti sredstava - Model očekivanih kreditnih gubitaka, u odnosu na Model nastalih kreditnih gubitaka prema MRS 39.

Model očekivanih kreditnih gubitaka, koji se odnosi na finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrijednosti, zahtijeva računovodstveno obuhvatanje očekivanih kreditnih gubitaka i promjene u navedenim očekivanim kreditnim gubicima na svaki datum izvještavanja na način da odrazi promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja. Drugim riječima, više nije neophodno da se kreditni događaj desi da bi se priznao kreditni gubitak - obezvrjeđenje. U slučaju da su ispunjeni kriterijumi, odnosno da je identifikovano značajno povećanje rizika, očekivani gubici za period od 12 mjeseci, zamjenjuju se očekivanim gubicima do dospjeća sredstva, odnosno za cijeli period trajanja instrumenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)****c) MSFI 9 - Finansijski instrumenti (Nastavak)**

Osnovni princip modela očekivanih kreditnih gubitaka je da prikaže opšti model pogoršanja ili poboljšanja kreditnog boniteta finansijskih instrumenata.

Iznos očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) koji se priznaje kao trošak rezervisanja zavisi od obima kreditnog obezvrjeđenja od inicijalnog priznavanja. Postoje dva osnova za obračun:

- Očekivani gubitak u periodu od 12 mjeseci (Stage 1), koji se primjenjuje za sva sredstva (od inicijalnog priznavanja) sve dok ne postoji značajno pogoršanje kreditnog boniteta,
- Očekivani gubitak u cijelokupnom periodu trajanja kredita (Stage 2 i 3), koji se primjenjuje kada je prisutan značajan porast kreditnog rizika na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Na svaki datum izvještavanja vrši se procjena, da li je bilo značajnog porasta kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, za svaki portfolio, kako bi se odredio primjenjiv obračun rezervisanja (za 12 mjeseci ili za cjelokupni vijek trajanja sredstva). Očekivani gubitak je procijenjen na osnovu individualne ili kolektivne procjene.

Rezultati simuliranih obračuna ukazuju da će rast nivoa ispravki vrijednosti biti u iznosu od EUR 8,044 hiljada, od kojih se na kreditna potraživanja odnosi EUR 4,932 hiljada, na uloge u kapital drugih pravnih lica EUR 2,375 hiljada, ostala potraživanja EUR 509 hiljada i ostatak u iznosu od EUR 229 hiljada na novčana sredstva i vanbilans.

Banka ne očekuje značajne izmjene navedenog iznosa, nakon sprovedenog knjiženja, osim iz eventualnih tehničkih razloga, gdje se u svakom slučaju ne očekuju materijalno značajne razlike.

Rukovodstvo Banke smatra da prva primjena MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine ne može uticati na pad racija adekvatnosti kapitala s obzirom na to da će se za efekte prve primjene korigovati neraspoređena dobit iz ranijih godina, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Sl. list Crne Gore", br. 38/11 od 02.08.2011, 55/12 od 02.11.2012, 82/17 od 08.12.2017.), a uzimajući u obzir da se izračunati iznosi negativnih efekta kao element sopstvenih sredstava koji predstavljaju odbitnu stavku, raspoređuju do 2022. godine.

3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja

Sve nabavke nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja vode se po nabavnoj vrijednosti koja se sastoji od nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke, a umanjene za trgovinske popuste i rabate. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja se nakon početnog priznavanja iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i gubitaka zbog obezvrjeđenja. Fer vrijednost nematerijalnih ulaganja i opreme čini njihova tržišna vrijednost, a ukoliko ne postoji dokaz tržišne vrijednosti procjenjuju se po amortizovanoj vrijednosti njihove zamjene. Naknadna ulaganja u nekretnine i opremu, koja utiču na poboljšanje stanja sredstava iznad njegovog početno procijenjenog korisnog vijeka upotrebe, uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost osnovnog sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja (Nastavak)

Ulaganja po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala. Amortizacija se obračunava po stopama koje obezbjeđuju nadoknađivanje vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja u toku njihovog korisnog vijeka trajanja, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	<u>Stopa u %</u>
Građevinski objekti	10
Računari i računska oprema	33
Namještaj i oprema	10-12.5
Softver	20

Osnovicu za amortizaciju čini knjigovodstvena vrijednost nekretnine i opreme, odnosno nabavna vrijednost nekretnine, opreme i nematerijalnih ulaganja umanjena za procjenjenu rezidualnu (preostalu) vrijednost.

Razlika između iznosa amortizacije obračunatog u skladu sa računovodstvenom politikom i iznosa amortizacije koji se priznaje poreskim propisima unosi se u poreski bilans na način utvrđen poreskim propisima.

Nije bilo promjena amortizacionih stopa u odnosu na prethodnu, 2015. godinu.

3.9. Obezvrjeđenje materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrjeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrjeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrjeđivanja sredstava.

3.10. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke. Iznos koji je priznat kao rezervisanje predstavlja najbolju procjenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanja se ispituju na dan bilansa i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.11. Naknade zaposlenima***Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih*

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata.

Iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

3.12. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nijesu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

4. POŠTENA (FER) VRIJEDNOST

Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja predviđaju objelodanjivanje poštene (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, poštena (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, poštenu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA**5.1. Upravljanje rizicima**

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odbor direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom. Banka takođe primjenjuje Međunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenariom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik**

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17 i 82/17), koja se primjenjuje od 01. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje i preispituje najmanje jednom godišnje. Metodologija se prilagođava rezultatima preispitivanja, tj. mijenjaju se pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolia.

5.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuní sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši na mjesečnom nivou.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima se redovno prati u cilju usaglašavanja izloženosti kod kojih je evidentirano kršenje limita izloženosti od 25% sopstvenih sredstava Banke, za koji je u saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore, definisan rok usaglašavanja do 31. decembra 2018. godine.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi preduzela mjere i obezbjedila da maksimalno iskoristi raspoložive mogućnosti za namirenje svog potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuní svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi - koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlaštenje da kod Banke vuče mjenjice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima - su obezbijedeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39**

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka mjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

Događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, a koje su vezane za *pravna lica*, su:

- značajne finansijske poteškoće dužnika,
- kršenje ugovorenih uslova ugovora od strane dužnika, kao što su neizmirivanje obaveza po osnovu kamata i/ ili glavnice,
- kašnjenje u izmirivanju obaveza preko 90 dana za bilo koju materijalno značajnu obavezu od tog dužnika prema Banci. Prekoračenje roka dospijeca preko 90 dana smatra se prekoračenjem koje ukazuje na povećan nivo kreditnog rizika. Ovdje se ne uzima u obzir obaveza dužnika koja nije veća od EUR 200,
- postojanje velike vjerovatnoće da će dužnik ući u proces stečaja ili likvidacije ili restrukturiranja zbog finansijskih poteškoća,
- restrukturiranje plasmana (pojedinačnih kredita) uslijed pogoršanja finansijskog stanja dužnika ili produženja roka vraćanja glavnice i/ ili umanjenje kamatne stope i/ ili naknade, kako je to definisano Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom,
- blokada računa dužnika,
- ekonomski, nacionalni, lokalni, tehnološki ili pravni uslovi koji mogu negativno da utiču na izmirivanje obaveza dužnika (značajno povećanje cijena ulaznih sirovina, smanjenje cijena nekretnina za hipoteke u toj oblasti, druge promjene tržišnih uslova u kojima dužnik posluje, promjena regulative koja može negativno da utiče na poslovanje dužnika, tehnološka zastarjelost proizvoda koju dužnik proizvodi i slično).

Događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, a vezuju se za *fizička lica* su:

- prezaduženost dužnika (ukupne mjesečne obaveze dužnika veće od ukupnih mjesečnih primanja dužnika);
- kršenje ugovorenih uslova od strane dužnika, kao što su neizmirivanje obaveza po osnovu kamata i/ili glavnice;
- kašnjenje u izmirivanju obaveza preko 90 dana za bilo koju materijalno značajnu obavezu od tog dužnika prema Banci, odnosno neprekidni nedozvoljeni minus preko 90 dana. Prekoračenja roka dospijeca preko 90 dana smatra se prekoračenjem koje ukazuje na povećan nivo kreditnog rizika. Ovdje se ne uzima u obzir obaveza od jednog dužnika koja je manja od EUR 20;
- pokretanje sudskog postupka za bilo koje potraživanje od dužnika;
- restrukturiranje plasmana (pojedinačnih kredita) uslijed pogoršanja finansijskog stanja dužnika (povećanje zaduženosti dužnika) ili produženje roka vraćanja glavnice i/ili umanjenje kamatne stope i/ili naknade;
- blokada računa komitenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	U hiljadama EUR	
	2017.	2016.
Sredstva		
Kreditni i potraživanja od banaka	1,619	1,061
Kreditni i potraživanja od klijenata (neto krediti)	19,757	21,969
Kamatna i druga potraživanja	3,562	2,755
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	2,116
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	50	50
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	2,000	2,000
Ostala finansijska potraživanja	2,139	2,164
	38,555	39,455
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	924	768
Nepovučene kreditne linije	356	297
	1,280	1,065
Ukupna izloženost kreditnom riziku	39,835	40,520

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.2. Kreditni rizik (Nastavak)
5.2.4. Krediti i plasmani

Krediti i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

	U hiljadama EUR							
	Neobe- zvrijeđeni nedospjeli	Neobe- zvrijeđeni dospjeli	Poje- dinačno proci- jenjeni	Ukupno, bruto	Pojed- inačna ispravka vrije- dnosti	Grupna ispravka vrije- dnosti	Ukupna ispravka vrije- dnosti	Ukupno, neto
31. decembar 2017. godine								
Stambeni krediti	6	-	-	6	-	-	-	6
Namjenski krediti	89	-	-	89	-	-	-	89
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	262	14	-	276	-	-	-	276
Ostali krediti	39	127	1197	1,363	-	23	23	1,340
Kreditni malim preduzećima	6,388	1,792	10,020	18,200	152	2	154	18,046
	6,784	1,933	11,217	19,934	152	25	177	19,757

	U hiljadama EUR							
	Neobe- zvrijeđeni nedospjeli	Neobe- zvrijeđeni dospjeli	Poje- dinačno proci- jenjeni	Ukupno, bruto	Pojed- inačna ispravka vrije- dnosti	Grupna ispravka vrije- dnosti	Ukupna ispravka vrije- dnosti	Ukupno, neto
31. decembar 2016. godine								
Stambeni krediti	537	-	42	579	-	-	-	579
Namjenski krediti	-	89	-	89	-	-	-	89
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	301	34	57	392	1	-	1	391
Ostali krediti	503	5	974	1,482	-	15	15	1,467
Kreditni malim preduzećima	9,489	1,009	9,180	19,678	229	6	235	19,443
	10,830	1,137	10,253	22,220	230	21	251	21,969

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.2. Kreditni rizik (Nastavak)
5.2.4. Krediti i plasmani (Nastavak)
a) Dospjeli ali pojedinačno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	Do 30 dana kašnje- nje	Od 31 do 60 dana kašnje- nje	Od 61 do 90 dana kašnje- nje	Od 91 do 180 dana kašnje- nje	Od 181 do 365 dana kašnje- nje	Od 1 do 5 godina kašnje- nje	U hiljadama EUR	
							Preko 5 godina kašnje- nje	Ukupno
31. decembar 2017. godine								
Namjenski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	3	-	-	-	-	11	-	14
Ostali krediti	27	-	-	-	6	94	-	127
Kreditni mikro i malim preduzećima	699	1	-	-	278	814	-	1,792
	729	1	-	-	284	919	-	1,933

	Do 30 dana kašnje- nje	Od 31 do 60 dana kašnje- nje	Od 61 do 90 dana kašnje- nje	Od 91 do 180 dana kašnje- nje	Od 181 do 365 dana kašnje- nje	Od 1 do 5 godina kašnje- nje	U hiljadama EUR	
							Preko 5 godina kašnje- nje	Ukupno
31. decembar 2016. godine								
Namjenski krediti	-	-	-	89	-	-	-	89
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	1	4	3	15	-	11	-	34
Ostali krediti	1	-	-	-	4	-	-	5
Kreditni mikro i malim preduzećima	30	9	-	7	948	15	-	1,009
	32	13	3	111	952	26	-	1,137

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Krediti i plasmani (Nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja do visine izloženosti

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Depoziti	600	2,117
Hipoteke	12,921	13,859
Zaloga	5,411	5,266
Garancije	1,002	978
Ukupno	19,934	22,220

Iznosi u prethodnoj tabeli su prikazni hijerarhijski po prikazanim sredstvima obezbedjenja

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Dospjeli ali individualno neobezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	470	1,815
Zaloga	2,506	2,448
Hipoteke	5,740	7,704
Garancije	-	-
Ukupno	8,716	11,967

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Individualno obezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	130	303
Zaloga	2,643	2,818
Hipoteke	7,181	6,154
Garancije	1,264	978
Ukupno	11,218	10,253

Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene. Haircut koji se primjenjuje prilikom izračunavanja ispravki vrijednosti iznosi 30%-50% u zavisnosti od vrste nepokretnosti.

Prilikom uzimanja zaloga nad hartijama od vrijednosti, Banka dnevno prati cijenu hartija od vrijednosti koje su uzete kao sredstvo obezbedjenja. Ukoliko nema trgovanja, a hartije se kotiraju na berzi uzima se u obzir poslednja tržišna vrijednost.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Krediti i plasmani (Nastavak)

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti: produžila rok otplate za glavnice ili kamatu, smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit, smanjila iznos duga, glavnice ili kamate ili napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca. Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita. U skladu sa Zakonom o dobrovoljnom finansijskom restrukturiranju Banka je restrukturirala potraživanja od dva klijenta ukupne vrijednosti EUR 1,180 hiljada EUR i ista se uredno naplaćuju. Stanje restrukturiranih kredita na 31. decembra 2017. godine je iznosilo EUR 9,835 hiljada (2015: EUR 11,925 hiljada; 2016: EUR 8,960 hiljada).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjavanja za ispravku vrijednosti, je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	1570	-	49	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	16,492	6,171	289	367	23,319
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	-	-	-	2,088
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	50	-	-	-	50
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	-	-	-	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	2,000	-	-	-	2,000
Ostala finansijska potraživanja	2,139	-	-	-	2,139
31. decembar 2017. godine	30,109	7,741	289	416	38,555
31. decembar 2016. godine	31,017	6,823	693	922	39,455

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Banka sve zemlje dužnika rangira u sledeće kategorije rizičnosti:

- 1) nerizične zemlje;
- 2) zemlje niskog rizika;
- 3) zemlje srednjeg rizika;
- 4) zemlje visokog rizika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Krediti i plasmani (Nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, sa umanjenja za ispravku vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR													
	Finansije	Transport, saobraćaj i tele- komunika- cije	Usluge, turizam i ugostite- ljestvo	Trgo- vina	Grade- vinarstvo	Energe- tika	Ruda- rstvo	Admini- stracija	Trgo- vina nekre- tninama	Poljopri- vreda, lov i ribolov	Proizv- odnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	1,619	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,619
Kreditni i potraživanja od klijenata	-	659	1,579	1,282	2,151	-	969	34	207	-	740	5,544	6,592	19,757
Kamatna i druga potraživanja	-	119	285	231	388	-	175	6	37	-	133	1,000	1,188	3,562
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,088
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	2,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,000
Ostala finansijska potraživanja	2,139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,139
31. decembar 2017. godine	15,236	778	1,864	1,513	2,539	-	1,144	40	244	-	873	6,544	7,780	38,555
31. decembar 2016. godine	14,960	627	2,318	1,824	2,546	924	1,043	52	272	-	-	12,062	2,827	39,455

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2017. godine				
Do 1 godine	356	815	-	1,171
Od 1 do 5 godina	-	109	-	109
	356	924	-	1,280

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2016. godine				
Do 1 godine	297	538	-	835
Od 1 do 5 godina	-	230	-	230
	297	768	-	1,065

5.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	609	1	22	1	633
Obaveze u devizama	(590)	-	(21)	-	(611)
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2017. godine	<u>19</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>22</u>
- 31. decembra 2016. godine	<u>27</u>	<u>-</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>29</u>
% sopstvenih sredstava:					
- 31. decembra 2017. godine	<u>0.36%</u>	<u>0%</u>	<u>0.02%</u>	<u>0.02%</u>	
- 31. decembra 2016. godine	<u>0.29%</u>	<u>0%</u>	<u>0.01%</u>	<u>0.01%</u>	
Agregatna otvorena pozicija					
- 31. decembra 2017. godine	22				
- 31. decembra 2016. godine	29				
% sopstvenih sredstava:					
- 31. decembra 2017. godine	0.41%				
- 31. decembra 2016. godine	0.50%				

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama uslijed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama uslijed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2017. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamato- nosno	Nekamato- nosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	1,221	1,787	3,008
Kredit i potraživanja od banaka	1,619	-	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	19,757	-	19,757
Kamatna i druga potraživanja	3,562	-	3,562
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	-	2,000	2,000
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	2,088	2,088
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	50	-	50
Ostala finansijska potraživanja	2,383	-	2,383
Ostala potraživanja	-	2,160	2,160
Ukupna sredstva	28,592	15,375	43,967
OBAVEZE			
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti klijenata	23,582	2,582	26,164
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,017	-	5,017
Ostale obaveze	-	494	494
Ukupno obaveze	28,599	3,076	31,675
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2017. godine	(2,390)	10,139	7,749
- 31. decembar 2016. godine	(1,118)	9,191	8,073

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Sljedeće tabele prikazuju godišnje aktivne i pasivne kamatne stope monetarnih finansijskih instrumenata:

<u>Vrsta kredita</u>	<u>Kamatna stopa</u>
Pravna lica:	
- krediti pravnim licima	8-12%
- krediti pokriveni novčanim kolateralom	Pasivna kamata +2-4.5%
- krediti iz namjenskih izvora	Kamatna marža iznosi najmanje 2%

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2016. godine su sljedeće:

<u>Vrsta kredita</u>	<u>Kamatna stopa</u>
Stanovništvo:	10%
- krediti za refinansiranje obaveza kod drugih banaka	
- brzi keš krediti-krediti za klijente banke	11%
- gotovinski nenamjenski krediti	10.5-14%
- krediti za VIP klijente banke	9%
- krediti za kupovinu vozila-namjenski	10.5%
- potrošački krediti	10%
- overdraft krediti	10%

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2017. godine su sljedeće:

<u>Vrsta depozita</u>	<u>Kamatna stopa</u>
A vista depoziti	0.05%
Oročeni depoziti u EUR:	
- tri mjeseca	1.50%
- šest mjeseci	2.50%
- 12 mjeseci	3.50%
- 24 mjeseca	4.00%
- 36 mjeseci	4.50%
- preko 60 mjeseci	5.00%
Oročeni depoziti u stranim valutama:	
A vista depoziti	0.15%
- tri mjeseca	0.25%
- šest mjeseci	0.50%
- 12 mjeseci	1.00%
- 24 mjeseca	1.10%
- 36 mjeseci	1.20%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica u toku 2017. godine su sljedeće:

	<u>Kamatna stopa</u>
A vista depoziti	0-0.05%
Oročeni depoziti u EUR:	
- tri mjeseca	1.50%
- šest mjeseci	2.00%
- 12 mjeseci	3.00%
- 24 mjeseca	3.50%
- 36 mjeseci	4.00%
- preko 60 mjeseci	5.00%

U stranim valutama

<u>Vrsta depozita</u>	<u>Kamatna stopa</u>
A vista	<u>0.00%</u>

Na oročene depozite u ostalim valutama će se ugovarati aranžmanska kamatna stopa u zavisnosti od visine sredstava, roka oročavanja i važnosti klijenta.

5.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

5.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva. Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)****5.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (Nastavak)**

Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti. Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po ugovorenom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR						
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih Banaka	3,088	-	-	-	-	-	3,008
Kredit i potraživanja od banaka	1,619	-	-	-	-	-	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	4,200	579	3,746	1,524	12,111	1,159	23,319
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	-	-	-	-	-	2,088
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	50	-	-	-	-	-	50
Ostala aktiva	4,503	-	-	-	-	-	4,503
	15,548	579	3,746	1,524	12,111	1,159	34,587
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	4,074	3,471	3,311	7,665	7,471	172	26,164
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	44	206	288	589	3,479	410	5,016
Ostale finansijske obaveze	494	-	-	-	-	-	494
	4,612	3,677	3,599	8,254	10,590	582	31,674
Ročna usklađenost							
- 31. decembra 2017. godine	10,936	(3,098)	147	(6,730)	1,521	577	2,913
- 31. decembra 2016. godine	10,627	(2,232)	1,811	(2,787)	(3,484)	(336)	3,599

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza od 1-3 mjeseca i u periodu 6-12 mjeseci. Svi kumulativni gapovi su pozitivni, što znači da Banka nema problema sa ispunjavanjem svojih obaveza. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.4.2. Ročnost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća (nediskontovani tokovi gotovine)

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
31. decembar 2017. godine							
Obaveze							
Obaveze prema bankama	-	-	-	-	-	-	-
Obaveze prema klijentima	4,074	3,471	3,311	7,665	7,471	172	26,164
Obaveze po kreditima	44	206	288	589	3,479	410	5,016
Ostale obaveze	494	-	-	-	-	-	494
	4,612	3,677	3,599	8,254	10,590	582	31,674

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
31. decembar 2016. godine							
Obaveze							
Obaveze prema bankama	-	-	-	-	-	-	-
Obaveze prema klijentima	2,406	2,420	3,136	6,928	9,119	90	24,099
Obaveze po kreditima	10	193	286	547	3,772	740	5,548
Ostale obaveze	8	334	341	682	898	-	2,263
	2,424	2,947	3,763	8,157	13,789	830	31,910

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.4.3. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Finansijska sredstva				
Kreditni i potraživanja od banaka	1,619	1,061	1,619	1,061
Kreditni i potraživanja od klijenata	19,757	21,969	19,757	21,969
Kamatna i druga potraživanja	3,562	2,812	3,562	2,812
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	2,116	2,088	2,116
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	50	50	50	50
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	7,340	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	2,000	2,000	2,000	2,000
Ostala finansijska potraživanja	2,139	2,328	2,139	2,328
Finansijske obaveze				
Depoziti banaka	-	-	-	-
Depoziti klijenata	26,164	24,099	26,164	24,099
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	5,017	5,548	5,017	5,548
Ostale obaveze	494	2,263	494	2,263

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

5.5.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 7 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 - Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 - Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 - unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2017. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

31. decembar 2017. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,963	125	-	2,088
Investicione hartije od vrijednosti - instrumenti kapitala	-	-	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	-	2,000	-	2,000
Ukupna sredstva	1,963	2,125	7,340	11,428
31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,991	125	-	2,116
Investicione hartije od vrijednosti - instrumenti kapitala	7,340	-	-	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	-	2,000	-	2,000
Ukupna sredstva	9,331	2,125	-	11,456

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (Nastavak)

5.5.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (Nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2017. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2017. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	3,008	-	3,008	3,008
Kredit i potraživanja od banaka	-	1,619	-	1,619	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	-	19,757	-	19,757	19,757
Kamatna i druga potraživanja	-	3,562	-	3,562	3,562
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	-	50	-	50	50
Ukupna sredstva	-	27,996	-	27,996	27,996
Obaveze prema bankama	-	-	-	-	-
Obaveze prema komitentima	-	26,164	-	26,164	26,164
Obaveze po kreditima	-	5,017	-	5,017	5,017
Ostale obaveze	-	487	-	487	487
Ukupne obaveze	-	31,668	-	31,668	31,668

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (Nastavak)

5.5.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (Nastavak)

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (Nastavak)

31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	3,181	-	3,181	3,181
Kredit i potraživanja od banaka	-	1,061	-	1,061	1,061
Kredit i potraživanja od klijenata	-	21,969	-	21,969	21,969
Kamatna i druga potraživanja	-	2,812	-	2,812	2,812
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	50	-	50	50
Ukupna sredstva	-	29,073	-	29,073	29,073
Obaveze prema bankama	-	-	-	-	-
Obaveze prema komitentima	-	24,099	-	24,099	24,099
Obaveze po kreditima	-	5,548	-	5,548	5,548
Ostale obaveze	-	2,263	-	2,263	2,263
Ukupne obaveze	-	31,910	-	31,910	31,910

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje fer njihove vrijednosti zahtijeva i korišćenje procjena rukovodstva.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procijenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta. Obezvrjeđenja se ne vrše za one pozicije koje predstavljaju odbitnu stavku sopstvenih sredstava.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3, primijenjene su sljedeće pretpostavke:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (Nastavak)****5.5.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (Nastavak)**

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (Nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost predstavlja razumnu procjenu fer vrijednosti za sljedeće finansijske instrumente, koji su prevashodno kratkoročni:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka;
- Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijanja;
- Ostale obaveze.

Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Fer vrijednost je određena primjenom modela diskontovanih novčanih tokova, koji uključuje i pretpostavke izloženosti kreditnom riziku, riziku kamatnih stopa, "PD", "LGD", u mjeri u kojoj je isto primljeno. S obzirom na to da je značajan dio kredita klijentima odobren po fiksnim kamatnim stopama, u cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Fer vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja. Iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijanja kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijanja preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospeljem. Banka vodi politiku visokih pasivnih kamatnih stopa uz kontinuirano smanjenje istih vodeći računa da kao mala Banka sa domaćim kapitalom bude uvijek iznad ponude ostalih banaka koje posluju na domaćem tržištu. Iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (Nastavak)****5.5.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (Nastavak)***Depoziti i obaveze po kreditima (Nastavak)*

Za fer vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

5.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore (Sl. list CG, br. 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- umanjenih za nematerijalna ulaganja.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u četiri kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2017. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim iskazima iznosi 13.9%.

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

	Ukupno	2017. Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Kreditni i potraživanja od banaka	1,619	633	68	(55)
Ukupno sredstva	1,619	633	68	(55)
Obaveze				
Depoziti klijenata	26,164	611	66	(53)
Ukupno obaveze	26,164	611	66	(53)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2017. godine			<u>2</u>	<u>(2)</u>
- 31. decembar 2016. godine			<u>3</u>	<u>(3)</u>

Na dan 31. decembra 2017. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala za 2, odnosno smanjila za iznos od 2 hiljade EUR. Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR i da postoji mala razlika između sredstava i obaveza izloženih deviznom riziku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.7. Analize osjetljivosti

Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p, odnosno za potraživanja i obaveze iskazane u stranim valutama u rasponu od +0.3% p.p. do -0.3% p.p.

	2017.	U hiljadama EUR Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa	
		+0.4 b.p. EUR KS +0.3 b.p. FX KS	-0.4 b.p. EUR KS -0.3 b.p. FX KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3,008	5	(5)
Kredit i potraživanja od banaka	1,619	6	(6)
Kredit i potraživanja od klijenata	23,319	93	(93)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,138	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	50	-	-
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	-	-
Investicije u zavisna preduzeća	2,000	-	-
Ostala finansijska potraživanja	2,139	9	(9)
	41,613	113	(113)
Obaveze			
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti klijenata	23,582	71	(71)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,017	15	(15)
	28,599	86	(86)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2017. godine		27	(27)

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p. odnosno za potraživanja i obaveze u stranoj valuti za 0.3 p.p., dobit Banke bi se smanjila, odnosno povećala, za iznos od EUR 27 hiljada. (31. decembar 2016. godine: za EUR 18 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

6. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**a) Prihodi od kamata**

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR 2016.</u>
<i>Kreditni:</i>		
- Privrednim društvima	1,414	1,437
- Fizičkim licima	164	185
- Ostalo	185	119
	<u>1,763</u>	<u>1,741</u>
<i>Hartije od vrijednosti:</i>		
<i>Depoziti:</i>		
- Ostale finansijske institucije	-	47
<i>Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima</i>	<u>(27)</u>	<u>(30)</u>
	<u><u>1,743</u></u>	<u><u>1,758</u></u>

b) Rashodi kamata

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR 2016.</u>
Banke i druge finansijske institucije	179	310
Vlada Crne Gore	65	-
Privredna društva	33	58
Fizička lica	839	785
Ostalo	-	-
	<u>1,116</u>	<u>1,153</u>

7. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA**a) Troškovi obezvrjeđenja**

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR 2016.</u>
<i>Neto (rezervisanja)/ukidanje rezervisanja po osnovu:</i>		
- kredita	(116)	(175)
- stečena aktiva	-	(10)
- ostala aktiva	<u>(47)</u>	<u>(6)</u>
	<u><u>(163)</u></u>	<u><u>(191)</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

7. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (Nastavak)

b) Troškovi rezervisanja

	2017.	U hiljadama EUR 2016.
Neto rezervisanja po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	(28)	-
- ostalo	(3)	(6)
	<u>(31)</u>	<u>(6)</u>

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

	Kreditni (napomena 16)	Kamate (napomena 16)	Stečena aktiva (napomena 21)	U hiljadama EUR Rezervisanja na vanbilansne izloženosti (napomena 24)
2017. godina				
Stanje na početku godine	251	35	-	1
Ispravke vrijednosti u toku godine/(ukidanje), neto	116	27	-	28
Otpisi	(190)	(40)	-	-
Stanje na kraju godine	<u>177</u>	<u>25</u>	<u>-</u>	<u>29</u>

	Kreditni (napomena 15)	Kamate (napomena 15)	Stečena aktiva (napomena 21)	U hiljadama EUR Rezervisanja na vanbilansne izloženosti (napomena 24)
2016. godina				
Stanje na početku godine	140	43	-	-
Ispravke vrijednosti u toku godine/(ukidanje), neto	170	26	-	1
Otpisi	(59)	(15)	-	-
Stanje na kraju godine	<u>251</u>	<u>35</u>	<u>-</u>	<u>1</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

8. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR 2016.</u>
Naknade po kreditima	47	61
Naknade po vanbilansnim poslovima	14	5
Naknade za usluge platnog prometa	193	119
Prihodi od naknada po osnovu trgovine devizama	-	-
Prihodi od naknada po osnovu kastodi poslova	7	11
Prihodi od naknada od ostalih finansijskih institucija	32	37
Ostale naknade i provizije	5	18
	<u>298</u>	<u>251</u>

b) Rashodi naknada

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR 2016.</u>
Naknade Centralnoj banci	127	116
Naknade ostalim bankama	14	14
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	122	85
Ostale naknade i provizije	23	29
	<u>286</u>	<u>244</u>

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR 2016.</u>
Neto zarade	323	326
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	290	273
Ostale neto naknade zaposlenima	17	17
Naknade članovima Odbora direktora	48	48
Neto trošak prevoza	7	7
Putni troškovi i dnevnice	7	15
Obuka zaposlenih	-	1
Ostali troškovi	1	1
	<u>693</u>	<u>688</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

10. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR</u> <u>2016.</u>
Troškovi održavanja kompjutera i opreme	122	104
Reklamiranje i marketing	34	151
Troškovi obezbjeđenja	28	24
Potrošni materijal	11	9
Sudski troškovi	24	13
Pretplate i donacije	16	16
Troškovi električne energije i goriva	22	12
Troškovi komunikacionih mreža	6	9
Troškovi reprezentacije	10	9
Troškovi telefona	7	5
Osiguranje	4	5
Razni troškovi	75	61
	<u>359</u>	<u>418</u>

11. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR</u> <u>2016.</u>
Nekretnine i oprema (napomena 18)	65	66
Nematerijalnih ulaganja (napomena 19)	62	60
	<u>127</u>	<u>126</u>

12. OSTALI PRIHODI

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR</u> <u>2016.</u>
Prihodi od zakupa	-	4
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	33	45
Vanredni prihod	1	8
	<u>34</u>	<u>57</u>

13. POREZ NA DOBIT**a) Komponente poreza na dobit**

	<u>2017.</u>	<u>U hiljadama EUR</u> <u>2016.</u>
Tekući porez na dobit	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

13. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	2017.	U hiljadama EUR 2016.
Dobit prije oporezivanja	-	-
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	-	-
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	-	-
Ostalo	-	-
Poreski efekat na bilans uspjeha	-	-
<i>Efektivna poreska stopa</i>	<i>0%</i>	<i>-%</i>

14. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	430	304
- u stranoj valuti	41	44
Žiro račun	750	693
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	1,787	2,140
	3,008	3,181

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine predstavlja minimum izdvojenih depozita u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore ("Sl. list CG", br. 73/15, 78/15, 03/16, 33/16 i 15/17). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%. Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 15% sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća Banci mjesečno naknadu obračunatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	1,619	1,061
	1,619	1,061

Korespodentni računi kod inostranih banaka su usaglašeni sa dobijenim IOS ima.

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
<i>Dospjeli krediti:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2,937	1,756
- fizička lica	190	162
<i>Kratkoročni krediti:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5,762	6,812
- fizička lica	628	1,311
<i>Dugoročni krediti, uključujući tekuća dospjeća:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	7,278	8,027
- javna preduzeća	2,223	3,083
- preduzetnici	-	-
- fizička lica	916	1,069
	19,934	22,220
Depoziti kod ostalih institucija	50	49
Garancije pale na teret banke	23	23
<i>Kamatna potraživanja:</i>		
- krediti	1,018	329
<i>Vremenska razgraničenja:</i>		
- kamata po kreditima	2,538	2,450
- naknade	(42)	(61)
	3,587	2,790
Ukupno	23,521	25,010
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(177)	(251)
Ispravka vrijednosti kamata	(25)	(35)
	23,319	24,724

Za 70% klijenata dobijen je izvod otvorenih stavki koji je u potpunosti usaglašen sa stanjem u Banci. Isti nisu kreirani za fizička lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (Nastavak)

Banka fizičkim licima odobrava različite vrste namjenskih i nenamjenskih kredita:

Kreditni za penzionere, sa kamatnom stopom od 10% - 11 % na godišnjem nivou,
 Gotovinski krediti, sa kamatnom stopom od 10% - 14% na godišnjem nivou.

Kratkoročni krediti pravnim licima odobravaju se po nominalnim kamatnim stopama od 7% do 12% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti pravnim licima odobravaju se na period do tri godine, po nominalnim kamatnim stopama od 8% do 12% na godišnjem nivou, s tim što se iz sredstava Investicionog razvojnog fonda odobravaju na period do 8 godina uz kamatnu stopu od 3% - 7%.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Građevinarstvo	2,151	2,278
Trgovina	2,182	1,648
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	1,579	1,955
Transport, skladištenje, PTT, komunikacije	659	564
Trgovina nekretninama	207	243
Administracija, druge javne usluge	34	48
Stanovništvo	1,913	1,914
Nerezidenti	5,878	5,878
Ostalo	5,331	7,692
	19,934	22,220

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

a) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Akcije u društva koja se bave finansijskom djelatnošću	1,567	1,589
Ostali rezidenti	-	-
Akcije u društva koja se bave nefinansijskom djelatnošću	517	523
Obveznice za restituciju	4	4
	2,088	2,116

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (Nastavak)

a) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju (Nastavak)

Akcije društava koja se bave finansijskom djelatnošću sa stanjem na dan 31. decembar 2017. godine u iznosu od EUR 1,567 hiljada (31. decembra 2016: EUR 1,589 hiljada) odnose se na sledeće hartije:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Atlas Banka AD, Podgorica, prioritetne akcije	293	293
OIF Atlas mont AD, Podgorica	298	311
ZIF Atlas mont AD, Podgorica	722	722
Atlas Life AD, Podgorica	250	250
Ostali	4	13
	1,567	1,589

Povećanje akcija društava koja se bave finansijskom djelatnošću su rezultat naplate problematičnih kredita sticanjem kolaterala u cilju poboljšanja kvaliteta kreditnog portfolija.

Akcije u društva koja se bave nefinansijskom djelatnošću sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu od EUR 517 hiljada (31. decembra 2016: EUR 523 hiljade) odnose se na hartije kako slijedi:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
- Jadranski Sajem	347	347
- Bolnica Meljine AD, Herceg Novi	125	125
- Montenegro Expres AD, Podgorica	4	4
- Jugopetrol AD, Kotor	13	13
- Luka Bar AD, Bar	2	3
- Kontejnerski terminal i generalni tereti AD, Bar	1	1
- HTP Atlas Hotels Group AD	1	3
- Ulcinjska Rivijera	8	-
- Crnogorski Telekom AD, Podgorica	14	24
- Ostalo	2	3
	517	523

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (Nastavak)

b) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Državni zapisi	50	50
Neamortizovani diskont	-	-
	50	50

Na dan 31. decembra 2017. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospijeca iznosi EUR 50 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 50 hiljada) i odnosi se na kupovinu državnih obveznica sa rokom dospijeca na dan 15. novembar 2020. godine i stopom prinosa od 4%.

c) Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala

Banka ima učešće u kapitalu Atlas banke AD, Podgorica u iznosu od EUR 7,340 hiljada (31. decembra 2016: EUR 7,340 hiljada) u obliku 4,108 komada običnih akcija.

d) Investicije u zavisna preduzeća

Banka je osnovala preduzeće Global Carbon DOO, Podgorica u ukupnom iznosu osnivačkog kapitala od EUR 2,000 hiljada. Banka je na dan 31. decembra 2017. godine 100% vlasnik preduzeća Global Carbon DOO, Podgorica. Na dan 31. decembra 2008. godine bilo je uplaćeno EUR 1,500 hiljada osnivačkog kapitala, dok je do 9. januara 2009. godine uplaćeno preostalih EUR 500 hiljada.

Navedeni ulog predstavlja 100% odbitnu stavku sopstvenih sredstava banke, a na 01. januar 2018. godine je 100% obezvrijeđen.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

18. NEKRETNINE, POSTROJENJE I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2017. godinu i 2016. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Kompjuteri	Ulaganja u tudja osnovna sredstva	Ostala sredstva za rad	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje 1. januar 2016. godine	385	467	221	1,144	2,217
Povećanja	-	-	-	62	62
Prenosi	7	1	-	(8)	-
Prenos na nematerijalna ulaganja	-	-	-	(54)	(54)
Stanje 31. decembar 2016. godine	392	468	221	1,144	2,225
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2017. godine	392	468	221	1,144	2,225
Nabavke u toku godine	-	-	-	80	80
Prenosi	2	2	1	(4)	(4)
Prenos na nematerijalna ulaganja	-	-	-	(51)	(44)
Stanje 31. decembar 2017. godine	394	470	222	1,169	2,255
Ispravka vrijednosti					
Stanje 1. januar 2016. godine	371	346	183	-	900
Amortizacija (napomena 11)	7	47	16	-	70
Stanje 31. decembar 2016. godine	378	393	199	-	970
Stanje 1. januar 2017. godine	378	393	199	-	970
Amortizacija (napomena 11)	7	48	2	-	57
Stanje 31. decembar 2017. godine	385	441	201	-	1,027
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2017. godine	<u>9</u>	<u>29</u>	<u>21</u>	<u>1,169</u>	<u>1,228</u>
- 31. decembra 2016. godine	<u>14</u>	<u>75</u>	<u>22</u>	<u>1,144</u>	<u>1,260</u>

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2017. godine i 2016. godine:

	U hiljadama EUR		
	Licence	Aplikativni softver	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. januar 2016. godine	301	865	1,166
Prenos sa investicija u toku	38	(148)	(110)
Stanje 31. decembar 2016. godine	339	716	1,055
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. januara 2017. godine	339	716	1,055
Prenos sa investicija u toku	46	5	51
Stanje 31. decembra 2016. godine	385	721	1,106
Ispravka vrijednosti			
Stanje 1. januar 2016. godine	190	790	980
Amortizacija (napomena 11)	39	(142)	(103)
Stanje 31. decembar 2016. godine	229	648	877
Stanje 1. januar 2017. godine	229	648	877
Amortizacija (napomena 11)	42	23	65
Stanje 31. decembar 2017. godine	271	671	942
Sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2017. godine	114	50	164
- 31. decembra 2016. godine	110	68	178

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja po osnovu konzorcijuma	2,333	2,333
Avansi	2	2
Potraživanja po osnovu depozitarnih poslova	147	133
Potraživanja od državnih fondova	12	14
Ostala finansijska potraživanja	48	15
	2,542	2,497
<i>Ispravka vrijednosti ostale finansijske aktive</i>	(52)	(44)
<i>Ispravka vrijednosti stečene aktive</i>	(156)	(125)
	2,333	2,328

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Potraživanja po osnovu konzorcijuma između povezanih lica Atlas banke AD Podgorica, Atlas CAP DOO, Podgorica i Banke, odnose se na kupovinu Centra Vojno Medicinske Ustanove Meljine, Herceg Novi, prilikom čije kupovine je Banka platila dio kupoprodajne cijene u ime i za račun Atlas CAP DOO, Podgorica. Atlas CAP DOO, Podgorica se potpisivanjem *Protokola* sačinjenog 3. februara 2010. godine između članica Ugovora o konzorcijumu obavezao da uplati Banci preplaćeni iznos sredstava na ime kupoprodajne cijene, i to: EUR 2,327 hiljada na ime kupovine 5,172,077 obveznica oznake FO02, po cijeni EUR 0.45, i dio provizije naplaćen od strane Centralne Depozitarne Agencije AD Podgorica (CDA) u iznosu od EUR 6 hiljada. Za period od potpisivanja *Protokola* do dana povraćaja sredstava obračunava se kamata u visini od 2% na godišnjem nivou. Potraživanje, prema Aneksu br. 7 *Protokola*, dospijelo je na naplatu 31. decembra 2017. godine. Za navedeno potraživanje je na 01. januar 2018 godine, primjenom MSFI 9 kreirano obezvrjeđenje u iznosu od EUR 509 hiljada.

21. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	1,957	1,816
Plemeniti metali	3	3
Unaprijed plaćeni troškovi	200	230
	2,160	2,049
	2,160	2,049

Stečena aktiva u iznosu od EUR 1,957 hiljada na dan 31. decembra 2017. godine (31. decembra 2016: EUR 1,816 hiljada) se odnosi na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita. Ova sredstva se vode po knjigovodstvenoj vrijednosti, ili po tržišnoj vrijednosti umanjenoj za troškove obezvrjeđenja koji su u 2017. godini kreirani u iznosu od EUR 156 hiljada.

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG” br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13, 16/15 I 82/17), propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos osnovnog kapitala banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke. Banka u skladu sa Odlukom pri obračunu ulaganja u nepokretnosti uključuje i vrijednosti stečenih nepokretnosti minimum u sledećim procentima:

- 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od četiri godine,
- 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, a ne više od pet godina,
- 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, a ne više od šest godina,
- 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Propisima Centralne banke Crne Gore nije propisan rok u kome Banka mora da proda sredstva stečena naplatom potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

22. DEPOZITI KLIJENATA

Depozite Banke čine depoziti koje su uložili:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Depoziti po viđenju:		
- opštine	2	2
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2,476	766
- preduzetnici	2	4
- fizička lica	1,124	769
- nevladine organizacije	15	18
- ostali	135	84
	3,754	1,643
Kratkoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1,084	2,061
- fizička lica	12,647	9,802
- ostali	580	1,115
	14,311	12,978
Dugoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	280	905
- fizička lica	7,079	7,946
- ostali	-	80
	7,359	8,931
	25,424	23,552
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Fakturisana kamata: depoziti	4	-
Vremenska razgraničenja: depoziti	736	547
	26,164	24,099

Depoziti po viđenju stanovništva u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0-0.3% na godišnjem nivou, odnosno u stranim valutama po kamatnoj stopi od 0.15% na godišnjem nivou.

Oročeni depoziti stanovništva u EUR sa rokom dospijeća do:

- 3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 1.50% godišnje
- 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 2.5% godišnje
- 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 3.5% godišnje
- 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 4.00% godišnje
- 36 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 4.50% godišnje
- Preko 60 mjeseci po kamatnoj stopi od 5% godišnje

Oročeni depoziti stanovništva u stranim valutama sa rokom dospijeća do:

- 3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 0.25% godišnje
- 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 0.50% godišnje
- 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 1.00% godišnje
- 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 1.10% godišnje
- 36 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 1.20% godišnje

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

22. DEPOZITI KLIJENATA (Nastavak)

Oročeni depoziti pravnih lica u EUR sa rokom dospijeća do:

- 3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 1.50% godišnje
- 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 2.50% godišnje
- 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 3.50% godišnje
- 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 4.00% godišnje
- 36 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 4.50% godišnje
- Preko 60 mjeseci po kamatnoj stopi od 5% godišnje

Oročeni depoziti pravnih lica u stranim valutama nije bilo.

Na dan 31. decembra 2017. godine Banka ima EUR 600 hiljada (31. decembra 2016: EUR 2,117 hiljada) namjenskih depozita koji predstavljaju sredstva obezbjeđenja datih kredita i plasmana.

23. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA

Po nalogu Centralne banke Crne Gore evidencija pozajmica od Evropske investicione banke (EIB) i institucija koje imaju sličnu djelatnost je prenijeta na računima ostale depozitne institucije/ostale finansijske institucije, nerezidenti, budući da pripadaju sektoru ostalih finansijskih institucija. Banka je u skladu sa instrukcijama evidentirala pozajmice od Evropske investicione banke (EIB), na navedeni način i po bilansnoj šemi ih iskazala u okviru pozicije Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata.

Na dan 31. decembra 2017. godine, obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama u iznosu od EUR 5,017 hiljada (31. decembra 2016: EUR 5,548 hiljada) uključuju pozajmljena sredstva kako sljedi:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Evropska investiciona banka	2,784	3,477
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	2,217	2,061
Direkcija za mala i srednja preduzeća	10	10
Dospela kamata na dugoročne pozajmice	6	-
	5,017	5,548

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od EUR 2,784 hiljada (31. decembra 2016: EUR 3,477 hiljada) koji je namijenjen za finansiranje investicionih projekata i podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Kredit je odobren na period od 11 godina, sa godišnjom kamatnom stopom od 3.16%-4.04%. Po navedenim kreditima Banka nema obavezu ispunjenja finansijskih pokazatelja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

23. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA (Nastavak)

Pregled kredita odobren od strane Evropske investicione banke prikazan je u tabeli kako sljedi:

	Period/ Godina	Godišnja kamatna stopa	U hiljadama EUR	
			31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Evropska investiciona banka	11	3.85%	667	889
Evropska investiciona banka	11	4.04%	1,176	1,412
Evropska investiciona banka	11	3.33%	473	591
Evropska investiciona banka	11	3.16%	468	585
			2,784	3,477

Dospijeće obaveza po kreditima odobrenim od strane Evropske investicione banke prikazano je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
do 1 godine	693	693
od 1 do 2 godine	693	693
od 2 do 3 godine	693	693
od 3 do 4 godine	693	693
od 4 do 5 godina	12	470
preko 5 godina	-	235
	2,784	3,477

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

23. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA (Nastavak)

U 2014. godini su odobrene pozajmice od Investiciono razvojnog fonda AD, Podgorica za potrebe zajedničkog kreditiranja malih i srednjih preduzeća sa rokom dospjeća do 8 mjeseci. U 2015. godini odobrena su 2 kredita ukupne vrijednosti EUR 1,205 hiljada, na rok do 10 godina, dok u 2016. i 2017. godini nije bilo novih pozajmica.

	Period/ Godina	Godišnja kamatna stopa	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	7	1.00%	161	-
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	7	2.00%	300	-
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	4	3.00%	4	10
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	4	1.00%	2	7
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	6	4.00%	231	308
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	8	4.00%	456	533
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	5	4.00%	34	49
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	6	3.00%	124	154
Investiciono razvojni fond AD, Podgorica	10	2.50%	905	1,000
			2,217	2,061

24. REZERVE

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu: - vanbilansnih izloženosti	29	1
	29	1

25. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Obaveze po komisionim poslovima	26	25
Obaveze za ostale poreze	70	66
Obaveze po osnovu isplate dividendi	1	1
Obaveze prema dobavljačima	14	10
Ostala pasiva	344	2,135
Privremeni računi	32	18
	487	2,255

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

26. AKCIJSKI KAPITAL

Naziv akcionara	31. decembar 2017.			31. decembar 2016.		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća
Zatvoreni investicioni fond						
Atlas Mont AD u postupku Transformacije	136,301	6,969	50.34%	136,301	6,969	50.34%
Atlas Invest DOO, Podgorica	30,122	1,540	11.12%	30,122	1,540	11.12%
Atlas Banka AD, Podgorica	25,000	1,278	9.23%	25,000	1,278	9.23%
Atlas Grupa DOO, Podgorica	18,249	933	6.74%	18,249	933	6.74%
Kuzman Mladen	12,618	645	4.66%	12,618	645	4.66%
IBM zbirni kastodi račun	7,410	379	2.74%	7,410	379	2.74%
OIF Atlas fond	6,000	307	2.22%	6,000	307	2.22%
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	4,140	212	1.53%	4,140	212	1.53%
Crnogorski elektroprenosni sistem AD, Podgorica	4,140	212	1.53%	4,140	212	1.53%
CKB zbirni kastodi račun 1	4,038	206	1.49%	4,038	206	1.49%
Stančić-Rokotov Nikša	3,265	167	1.21%	3,265	167	1.21%
Direkcija šuma Pljevlja	3,138	160	1.16%	3,138	160	1.16%
Ostali akcionari	16,351	836	6.04%	16,351	836	6.04%
Ukupno	270,772	13,844	100.00%	270,772	13,844	100.00%

Kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembar 2017. godine iznosi EUR 13,844 hiljade i čini ga 270,772 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 51.1292. Na dan 31. decembra 2016. godine akcijski kapital Banke je iznosio EUR 13,844 hiljade.

Zakon o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) definisao je minimalni iznos novčanog kapitala u vrijednosti od EUR 5,000 hiljada. Na dan 31. decembra 2017. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa zahtjevima regulative.

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/11 i 55/12), sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke, umanjeno za odbitne stavke. Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine iznose EUR 5,229 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 9,139 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE (Nastavak)

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2017. godine iznose EUR 7,229 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 11,139 hiljada). Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, naplaćene emisije premije, umanjeni za iznos gubitka iz prethodnih godina, iznos nematerijalne imovine i nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti, kao i pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

	Propisani Limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2017.
Koeficijent solventnosti banke	min 10%	13.90%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	42.36 % (ili 140.37% atlas banka) 270.36 % (ili 410.37% sa atlas bankom)
Zbir velikih izloženosti	max 800%	
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	2.45%
Ukupna izloženost prema svim licima povezanim sa Bankom	max 200%	44.46%
Ukupna izloženost prema zaposlenom licu u Banci	Max po zaposlenom 1%	0.44%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	28.33%
Koeficijent likvidnosti banke	min 1	4.97%

Ukupna izloženost prema svim zaposlenom iznosi 3.58%.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembra 2017. godine, Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2017. godine, iznosi 13.9% (31. decembra 2016. godine: 22,83%) i veći je od propisanog minimuma, a značajno smanjenje istog prouzrokovano povećanjem rezervi na loša potraživanja Banke u drugoj polovini 2017 godine.

Kršenja limita izloženosti je izvršeno u dijelu koji se odnosi na izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, a za čije usaglašavanje je definisan rok 31. decembra 2018 godine u saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore. Broj izloženosti koje su u prekoračenju limita je smanjen sa 10 na 30. juna 2017 godine na 5 izloženosti na 31. decembra 2017. godine

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
<i>Garancije:</i>		
- izdate plative garancije	924	768
<i>Sredstva obezbjeđenja:</i>		
- hipoteke	56,768	70,173
- zaloga	1,2158	1,296
- hartije od vrijednosti	12,660	12,693
<i>Druge vanbilansne pozicije:</i>		
- memorandum računi za kastodi poslovanje	14,122	14,614
- memorandum računi za depozitarne poslove	16,012	22,250
- neopozive obaveze za davanje kredita	356	297
- komisioni poslovi	-	87
	102,057	122,178

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17 i 82/17) potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijedeno potraživanje:
  - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
  - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom Banka navedena potraživanja isknjižava iz bilansne evidencije i dalje vodi u internoj evidenciji do momenta njihove naplate ili definitivnog otpisa.

Iznosi glavnice i kamate u internoj evidenciji su prikazani kako slijedi:

	U hiljadama EUR	
	2017.	2016.
Glavnica	1,320	1,174
Kamata	463	336
Stanje na dan 31. decembar	1,783	1,510

Interna evidencija je ukinuta primjenom MSFI 9, a Odlukom CBCG važi od 01. januara 2018

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Povezana lica su: pravna lica koja su članovi Atlas grupe, kao i ključno rukovodstvo Banke. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima u Banci.

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećim tabelama:

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Potraživanja		
<i>Namjenski depoziti</i>		
Atlas capital Financial Services Limited, Limasol	50	50
<i>Dati krediti</i>		
Atlas invest DOO, Podgorica	-	128
Univerzitet Mediteran, Podgorica	2,222	2,235
RTV Atlas DOO, Podgorica	-	49
Atlas CAP DOO, Podgorica	25	25
Centroprom, Beograd	80	-
Atlas grupa DOO, Podgorica	-	292
RT Mimoza DOO, Herceg-Novi	-	-
	2,377	2,779
<i>Kamata</i>		
Atlas invest DOO, Podgorica	447	-
Univerzitet Mediteran, Podgorica	-	-
RTV Atlas DOO, Podgorica	-	-
Atlas grupa DOO, Podgorica	-	27
RT Mimoza DOO, Herceg-Novi	-	-
Centroprom, Beograd	21	80
	468	107
<i>Ostala potraživanja</i>		
Atlas CAP DOO, Podgorica	2,333	2,333
Trojica DOO, Pljevlja	432	432
Obnova AD, Pljevlja	465	465
	3,230	3,230
Ukupno potraživanja	6,075	6,116

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Obaveze		
Depoziti po viđenju		
DZU Atlasmont AD, Podgorica	-	20
ZIF Atlasmont AD, Podgorica	-	-
Atlas Capital Financial services	13	15
Atlas Group Limited	1	1
Društvo za upravljanje penzionim fondom		
Atlas Penzija AD, Podgorica	7	1
Atlas Life AD, Podgorica	52	1
	<u>73</u>	<u>38</u>
Oročeni depoziti		
Global Carbon DOO, Podgorica	-	-
Atlas Grupa DOO, Podgorica	-	1
DZU Atlasmont AD, Podgorica	-	-
Atlas Group Limited	-	-
Atlas Life AD, Podgorica	258	600
Atlas banka AD, Podgorica	-	-
Društvo za upravljanje penzionim fondom		
Atlas Penzija AD, Podgorica	-	125
	<u>258</u>	<u>725</u>
Ostale obaveze		
Atlas banka AD, Podgorica	175	2,255
	<u>175</u>	<u>2,255</u>
Ukupno obaveze	<u>506</u>	<u>3,018</u>
Potraživanja/(Obaveze), neto	<u>5,569</u>	<u>3,098</u>
	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Prihodi od kamata:		
- na kredite	195	205
Prihodi od naknada:		
- krediti	3	3
- depozita		
Ukupno prihodi	<u>198</u>	<u>208</u>
Rashodi kamata:		
- na depozite	24	44
Reklame i marketing	30	151
Ukupno rashodi	<u>54</u>	<u>195</u>
Neto prihodi	<u>144</u>	<u>13</u>

Na dan 31. decembra 2017. godine, potraživanja od zaposlenih iznose EUR 187 hiljada (31. decembra 2016: EUR 134 hiljade) a odnose se na kredite zaposlenima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Banka je tokom 2017. godine isplatila ključnom rukovodstvu koje uključuje Glavnog izvršnog direktora, izvršne direktore i direktore sektora iznos od EUR 112 hiljada na ime naknada (31. decembra 2016: EUR 112 hiljada). Članovima Odbora direktora i Odbora za reviziju na ime naknada je isplaćen iznos od EUR 48 hiljada (31. decembra 2016: EUR 48 hiljade).

30. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI
(za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	31. decembar 2017.	U hiljadama EUR 31. decembar 2016.
Gotovina u blagajni u eurima	430	304
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	41	44
Žiro račun	750	693
Korespodentni računi kod inostranih banaka	1,480	967
	2,701	2,008

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2017. godine nema sudskih sporova protiv banke, kao ni u 2016. godini. Rukovodstvo Banke i pravna služba procijenjuju da se ne očekuju ove vrste sporova ni u narednom periodu.

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

U 2018. godini Banka je u skladu sa novousvojenom regulativom od strane Centralne banke Crne Gore izvršila izmjene kontnog okvira, ukinula primjenu MRS 39 i od 01. januara 2018. godine prešla na MSFI 9. Negativni efekti primjene na osnovi kapital su EUR 3,158 hiljada koji se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti raspoređuju na narednih 5 godina. Prelaskom na MSFI 9 sopstvena sredstva su na 01. Januara 2018. godine povećana na EUR 7,071 hiljada (na 31. decembra 2017. godine EUR 5,229 hiljada).

Dana 01. janura 2018. godine, primjenom MSFI 9, ispravke vrijednosti su povećane za:

Novčana sredstva	51
Kredite	4,932
Garancije	155
Neiskorišteni krediti	(1)
Dospjele garancija	22
Ulozi u capital	2,376
Ostala potraživanja	509
UKUPNO 3010	8,044

Povećanje ispravki, primjenom MSFI 9, je proknjiženo na teret kapitala, čime nije narušen limit od minimum EUR 5,000 hiljada. Pozitivan efekat se očekuje po osnovu ukidanja rezervisanih sredstva na računima kapitala koja su nastala uvođenjem MRS 39 (3025 u iznosu od EUR 217 hiljada i EUR 73 hiljade ostale rezerve), a koja će direktno uticati na smanjenje neraspoređenog gubitka prethodnih godina

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA (Nastavak)

U dijelu koji se odnosi na loše plasmane Banka je obezbijedila preduslove za naplatu istih prinudnim putem, s tim što se vode pregovori sa Univerzitetom Mediteran o dobrovoljnom restrukturiranju potraživanja i sporazumnoj naplati iz kolaterala.

U 2018. godini je izvršena prodaja još jednog poslovnog prostora iz stečene imovine Obnove po osnovu čega je obezbijeđen priliv od EUR 67 hiljada, a stečena imovina u tekućoj godini obezvrijeđena za EUR 118 hiljada.

Tekuću godinu karakteriše značajno povećanje aktivnosti planog prometa, kojima je broj klijenata značajno povećan, i time obezbijeđen kontinuirani rast novčanih sredstava po osnovu kog je Banka, u maju tekuće godine obezbijedila povećanje obavezne rezerve za EUR 450 hiljada. Od navedenih aktivnosti se obezbjeđuje kontinuirano povećanje prihoda od naknada u drugom kvartalu 2018 godine.

U 2018. godini Banka je dobila rješenje za sledeći novi sastav Odbora direktora Banke:

- Ljiljana Cvetković, predsjednik Odbora
- Ljiljana Milić, zamjenik predsjednika,
- Predrag Dašić, član,
- Adis Balota, član, i
- Nela Dragović, član.

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim iskazima su pravilno iskazane.

34. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine bili su:

	<u>31. decembar</u> <u>2017.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2016.</u>
USD	1.1993	1.0541
CHF	1.1702	1.0739
GBP	0.8872	0.8561

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

35. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Invest banka Montenegro AD, Podgorica;
 Adresa: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 115, 81000 Podgorica;
 Matični broj: 2009960
 Telefon/Fax: +382 20 407 900; +382 20 407951
 Adresa internet stranice: www.invest-banka.com
 Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2017. godine je 28 zaposlenih.
 Žiro račun: 907-54501-62

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora do 29.03.2018. godine

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Aleksandar Krtinić	26.09.1974	Beograd	Gospodar-Jevremova br.17
2. Zamjenik predsjednika	Ljiljana Milić	10.06.1948	Beograd	Bulevar Zorana Đinđića br.100
3. Član	Dragoljub Janković	31.08.1957	Podgorica	Vojvode Đurovića 13A
4. Član	Basil Petrides	05.09.1963	London	58 Hurstwood Road London NW11 0AU
5. Član	Dašić Predrag	07.11.1954	Podgorica	Vasa Raičkovića br.34
6. Glavni izvršni direktor i izvršni direktor ovlašten za potpisivanje	Zoran Nikolić	05.02.1978	Podgorica	Vetiše Mugoše bb

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora od 29.03.2018. godine

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Ljiljana Cvetković	08.03.1962	Beograd	Stari grad, Beograd Palmatovića 024
2. Zamjenik predsjednika	Ljiljana Milić	10.06.1948	Beograd	Bulevar Zorana Đinđića br.100
3. Član	Nela Dragović	11.09.1962	Podgorica	Ivana Vujoševića 35
4. Član	Adis Balota	29.12.1974	Podgorica	Bul Pera Četkovića 147
5. Član	Dašić Predrag	07.11.1954	Podgorica	Vasa Raičkovića br.34
6. Glavni izvršni direktor i izvršni direktor ovlašten za potpisivanje	Zoran Nikolić	05.02.1978	Podgorica	Vetiše Mugoše bb

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

35. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)

Deset najvećih akcionara Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		Broj akcija	Procentualno učešće
ZIF ATLASMONT	Crna Gora	136,301	50.34%
ATLAS INVEST DOO	Crna Gora	30,122	11.12%
ATLAS BANKA	Crna Gora	25,000	9.23%
ATLAS GRUPA DOO	Crna Gora	18,249	6.74%
KUZMAN MLADEN	Crna Gora	12,618	4.66%
IK ZBIRNI CUSTODY RACUN 1	Crna Gora	7,410	2.74%
OIF ATLASMONT	Crna Gora	6,000	2.22%
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE	Crna Gora	4,140	1.53%
AD PRENOS	Crna Gora	4,140	1.53%
STANCIC NIKSA	Crna Gora	3,265	1.21%

Ukupan iznos akcionarskog kapitala EUR 13,844 hiljada

Emisije akcija i oznake emisija:

Redovne akcije

Oznaka emisije	Nominalna vrijednost akcija	Broj akcija
Sv. transformacija	51.1292	13,340
Iz dobiti	51.1292	7,088
Nova emisija	51.1292	35,000
Javna ponuda	51.1292	17,705
Dokapitalizacija	51.1292	15,340
Javna ponuda	51.1292	13,570
Nova emisija	51.1292	19,559
Konverzija	51.1292	149,170

Prioritetne akcije

Oznaka emisije	Nominalna vrijednost akcija	Broj akcija
Javna ponuda	51.1292	95,792
Nova emisija	85	16,221
Usitnjavanje	51.1292	26,967
Iz dobiti	51.1292	25,063
Iz dobiti	51.1292	1,348

Međunarodni identifikacioni broj redovnih akcija (ISIN): MEIBMNRA1PG0

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije: Montenegroberza AD Podgorica, B lista.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

---

35. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)

Cijena akcija na berzi:

Redovne akcije:

	Redovne akcije	
	Najniža	Najviša
u prethodnoj godini	27.1701	51.1250
u tekućoj godini	19.8071	27.1701

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda su 27.1701 i 19.8071 respektivno.:

Tržišna kapitalizacija: EUR 5,363 hiljada.

Knjigovodstvena vrijednost po akciji:

u prethodnoj godini	51.1292
u tekućoj godini	51.1292

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih iskaza za 2017. godinu: BDO doo Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120.

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih iskaza za 2016. godinu: BDO doo Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120.

Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskih iskaza

Milanka Radunović

Milanka Radunović

Glavni Izvršni direktor

Zoran Nikolić

*Odbor direktora
Podgorica, Maj 2018. godine*

Godišnji izvještaj menadzmenta za 2017. godinu

Podgorica, Maj 2018. godine

1. UVOD

Invest banka Montenegro osnovana je 1961. godine kao komercijalna banka pod imenom Pljevaljska Banka. Sredinom 2006. godine Atlas Grupa je otkupila državne akcije u Banci i postala njen najveći akcionar. U decembru 2006. godine Banka mijenja ime u Invest Banka Montenegro, kao prva investiciona banka u Crnoj Gori.

Poštujući principe sigurnosti plasmana, likvidnosti, solventnosti i diskrecije Invest banka Montenegro obavlja sve vrste bankarskih i ostalih poslova, a na osnovu dobijene saglasnosti Centralne banke Crne Gore i Komisije za hartije od vrijednosti.

1.1. Opis poslovnih aktivnosti

Poslovi koje vrši Invest banka Montenegro u skladu sa dobijenim licencama su:

- Primanje svih vrsta novčanih depozita;
- Odobravanje kredita fizičkim i pravnim licima;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- Poslove kupovine i prodaje hartija od vrijednosti;
- Kastodi poslove;
- Depozitarne poslove;
- Pružanje drugih finansijskih i bankarskih usluga

Banka ne vrši otkup sopstvenih akcija i nema poslovne jedinice osim Centrale u kojoj posluje i rezervnu lokaciju za slučaj vanrednih okolnosti.

Banka ima dobru poslovnu saradnju sa: Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Vojvođanskom bankom, Sberbank i Intesa Sanpaolo bankom preko kojih izvršava sva devizna plaćanja. Pored klasičnih bankarskih poslova, Banka kao ovlašćeni učesnik na tržištu kapitala, pruža klijentima brokerske usluge, a kao prva kastodi banka u Crnoj Gori nudi svojim klijentima širok spektar usluga iz oblasti vođenja i čuvanja imovine u raznim oblicima, kao i mogućnost trgovanja na stranim tržištima kapitala.

Sve poslovne aktivnosti Banke se vrše u okviru četiri organizacione jedinice tj. sektora i to Sektora za komercijalno poslovanje, Investicionog sektora, IT sektora i Sektora podrške, koji su direktno odgovorni Glavnom Izvršnom i Izvršnom direktoru Banke. U okviru pojedinih sektora su formirana odjeljenja.

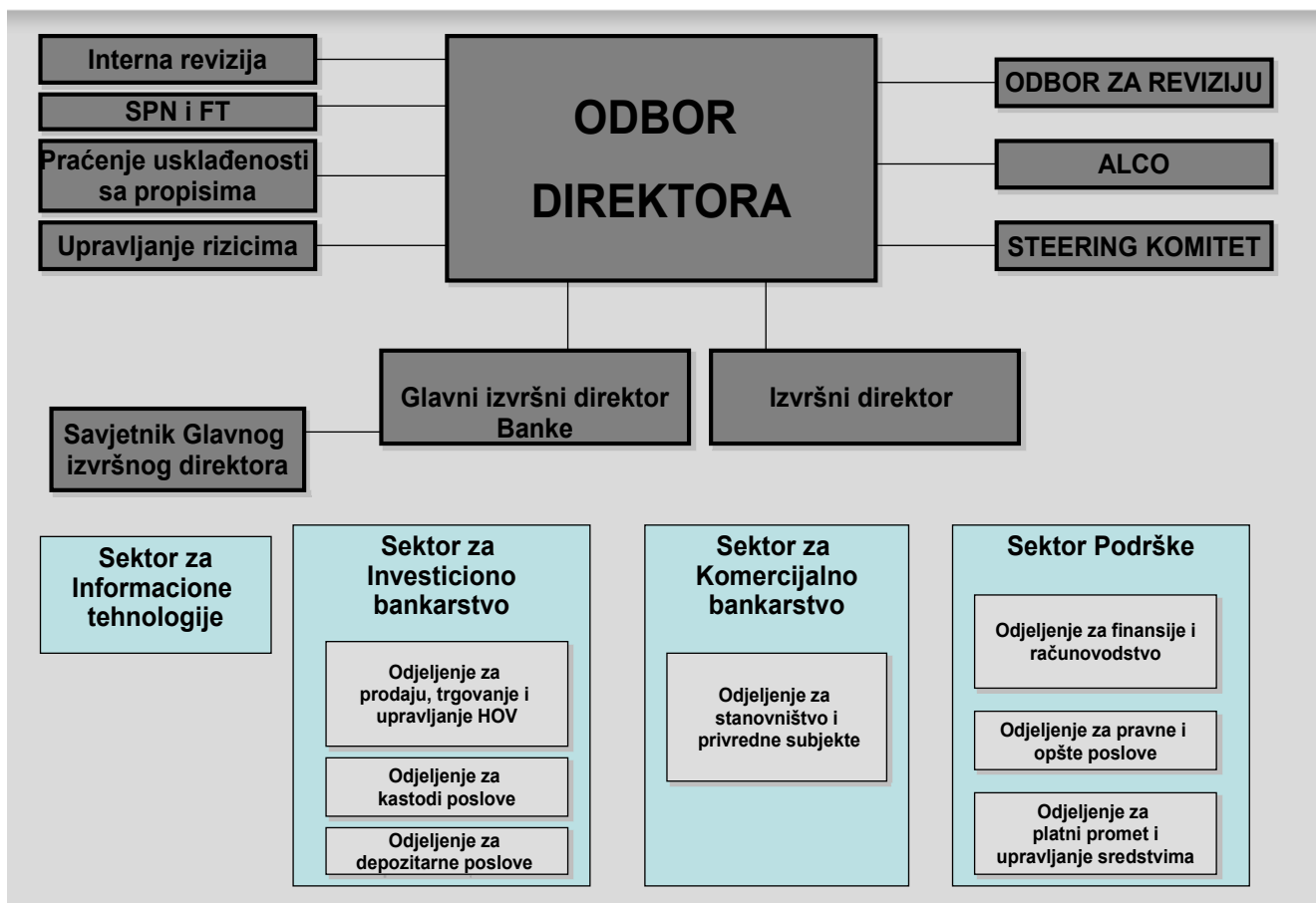
U organizacionoj strukturi Banke su i lica sa posebnim ovlašćenjima:

- Interni revizor,
- Ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma,
- Ovlašćeno lice za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima, i
- Risk menadžer

Navedeno je prikazano u sledećoj organizacionoj šemi Banke:

ORGANIZACIONA ŠEMA

Organi Banke su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Skupština akcionara je najviši organ Banke. Pravo upravljanja akcionari ostvaruju neposredno ili preko svojih pismeno opunomoćenih predstavnika. Akcionari imaju broj glasova na Skupštini akcionara srazmjerno broju akcija. Odbor direktora je organ upravljanja Bankom. Skupština akcionara bira i opoziva Odbor direktora Banke. Odbor direktora Banke ima 5 članova od kojih su većina nezavisna od Banke. Izvršni direktor je član Odbora direktora, ali nije predsjednik, odnosno predsjedavajući Odbora direktora kako to nalaže Zakon o bankama.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora do 29.marta 2018. godine:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Mjesto	Podaci o prebivalištu	
				Adresa (ulica i broj)	
1. Predsjednik	Aleksandar Krtinić	26.09.1974	Beograd	Gospodar-Jevremova br.17	
2. Zamjenik predsjednika	Ljiljana Milić	10.06.1948	Beograd	Bulevar Zorana Đinđića br.100	
3. Član	Dragoljub Janković	31.08.1957	Podgorica	Vojvode Đurovića 13A 58 Hurstwood Road London	
4. Član	Basil Petrides	05.09.1963	London	NW11 0AU	
5. Član	Dašić Predrag	07.11.1954	Podgorica	Vasa Raičkovića br.34	

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora od 29. Marta 2018. godine:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Ljiljana Cvetković	08.03.1962	Beograd	Stari grad, Beograd Palmatovića 024
2. Zamjenik predsjednika	Ljiljana Milić	10.06.1948	Beograd	Bulevar Zorana Đinđića br.100
3. Član	Nela Dragović	11.09.1962	Podgorica	Ivana Vujoševića 35
4. Član	Adis Balota	29.12.1974	Podgorica	Bul Pera Četkovića 147
5. Član	Dašić Predrag	07.11.1954	Podgorica	Vasa Raičkovića br.34

Stalna tijela Odbora direktora su: Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje promjenama informacionih sistema i Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO). Odbor za upravljanje promjenama informacionog sistema i Komitet za upravljanje aktivom i pasivom banke imaju po šest članova, čiji su predsjednici Izvršni direktori Banke, a članovi rukovodioci ili direktori organizacionih jedinica Banke. Odbor za reviziju ima u svom sastavu tri člana, od kojih većina nijesu povezani sa Bankom, a to su:

1. Predsjednik Jelena Žugić
2. Član Mirjana Damjanović
3. Član Dragoljub Janković

Nova struktura akcionara na dan 31. decembra 2017 godine prikazana je u narednoj tabeli uz napomenu da su svi akcionari sa učešćem od 1% i manje prikazani pod stavkom ostali.

Struktura akcionara na 31. decembra 2017. godine - obične akcije

Akcionar po veličini učešća	Broj akcija	Iznos	% Učešća
ZIF ATLAS MONT	136,301	6,969	50.34%
ATLAS INVEST DOO	30,122	1,540	11.12%
ATLAS BANKA AD PODGORICA	25,000	1,278	9.23%
ATLAS GRUPA DOO	18,249	933	6.74%
KUZMAN MLADEN	12,618	645	4.66%
IBM KASTODI RAČUN	7,410	379	2.74%
OIF ATLAS MONT	6,000	307	2.22%
AD PRENOS	4,140	212	1.53%
ELEKTROPRIVREDA CG	4,140	212	1.53%
CKB ZBIRNI KASTODI RN 1	4,038	206	1.49%
OSTALI	22,754	1,163	8.40%
ukupno	270,772	13,844	100.00%

Invest banka Montenegro je u 2017. godini poslovala sa ukupno 29 radnika koji posjeduju neophodno znanje i iskustvo za obavljanje dodijeljenih im poslova (na dan 31. decembra 2017. godine 28 radnika).

2. POSLOVANJE BANKE U 2017 GODINI

2.1. Finansijski izvještaji

U 2017. godini ostvaren je neto gubitak u iznosu od EUR 772 hiljade uz odnos likvidnih sredstava i dospelih obaveza od 283%, rast depozita od 7.49% u odnosu na 31. decembar 2016. godine, pad kreditnog portfolija 10.29% u odnosu na 31. decembar 2016. godine, pad bilansne sume od 2.11% u odnosu na 31.12.2016.g i koeficijent solventnosti od 13.9%.

Ostvaren gubitak posljedica je smanjenja kreditog portfolija Banke, praćen padom prihoda od kamata, zbog velikog procenta zatvaranja loših kredita i smanjenja NPL-a od 2015. godine. Likvidnost Banke je bila veoma dobra, a faktor solventnosti iznad zakonskog limita. Kao takva ima i imaće mogućnost da garantuje svojim deponentima i akcionarima sigurnost uloženi sredstava kroz intenzivan rad na razvoju poslovanja Banke i povećanju kreditnog portfoila kojim bi se u budućem periodu obezbijedio potreban prihod za pokrivanje operativnih troškova poslovanja.

I BILANS STANJA

Red. br.	OPIS SREDSTVA	IZNOS (000 €)	
		Stanje na 31.12.2016.	Stanje na 31.12.2017.
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3,181	3,008
2.	Kredit i potraživanja od banaka	1,061	1,619
3.	Kredit i potraživanja od klijenata	24,724	23,319
4.	Sredstva namijenjena prodaji	-	-
5.	Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-
6.	Ostala sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-
7.	Derivatna finansijska sredstva kao instrument zaštite	-	-
8.	Investicione hartije od vrijednosti	2,166	2,138
8.a.	- raspoložive za prodaju	2,116	2,088
8.b.	- koje se drže do dospjeća	50	50
9.	Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	7,340
10.	Investicije u zavisna preduzeća	2,000	2,000
11.	Investicione nekretnine/nepokretnosti	-	-
12.	Nekretnine, postrojenja i oprema	1,260	1,228
13.	Nematerijalna sredstva	179	164
14.	Tekuća poreska sredstva	-	-
15.	Odložena poreska sredstva	-	-
16.	Ostala finansijska potraživanja	2,328	2,333
17.	Ostala poslovna potraživanja	2,049	2,160
18.	UKUPNA SREDSTVA:	46,288	45,310
	OBAVEZE		
19.	Depoziti banaka	-	-
20.	Depoziti klijenata	24,099	26,164

I BILANS STANJA

Red. br.	OPIS SREDSTVA	IZNOS (000 €)	
		Stanje na	Stanje na
		31.12.2016.	31.12.2017.
21.	Pozajmljena sredstva od banaka	-	-
22.	Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,548	5,017
23.	Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	-	-
24.	Finansijske obaveze koje se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-
25.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	-	-
26.	Izdate dužničke hartije od vrijednosti	-	-
27.	Rezerve	1	29
28.	Tekuće poreske obaveze	-	-
29.	Odložene poreske obaveze	7	7
30.	Ostale obaveze	2,255	487
31.	Subordinisani dug	-	-
32.	UKUPNE OBAVEZE:	31,910	31,704
	KAPITAL		
33.	Akcijski kapital	13,844	13,844
34.	Emisione premije	2	2
35.	Neraspoređena dobit	-	-751
36.	Dobit/gubitak tekuće godine	-751	-772
37.	Ostale rezerve	1,283	1,283
38.	Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	-	-
39.	UKUPAN KAPITAL: (33. do 38.)	14,378	13,606
40.	UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE: (32. + 39.)	46,288	45,310

Pozicija	OPIS VANBILANSNA EVIDENCIJA	IZNOS (000 €)	
		Stanje na	Stanje na
		31.12.2016.	31.12.2017.
1.	Neopozive obaveze za davanje kredita	297	356
2.	Neopozivi dok. akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	-	-
3.	Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	-	-
4.	Izdate garancije	768	924
4.1.	Izdate plative garancije	768	924
4.2.	Izdate činidbene garancije	-	-
4.3.	Ostale vrste garancija	-	-
5.	Izdate mjenice i dati avali	-	-
6.	Strani čekovi poslani na naplatu	-	-
7.	Nostro finansijske aktivnosti vezane za proces naplate	-	-
8.	Tekući ugovori za transakcije sa devizama	-	-
8.1.	Promptna prodaja deviza	-	-

I BILANS STANJA

Red. br.	OPIS SREDSTVA	IZNOS (000 €)	
		Stanje na 31.12.2016.	Stanje na 31.12.2017.
8.2.	Promptna kupovina deviza	-	-
8.3.	Terminska prodaja deviza	-	-
8.4.	Terminska kupovina deviza	-	-
8.a.	Ostali derivatni finansijski instrumenti	-	-
9.	Kolateral po osnovu potraživanja	84,162	70,643
10.	Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	37,161	30,134
11.	Ukupno	122,389	102,057
12.	MEMORANDUM	-	-

III BILANS USPJEHA

Red. br.	OPIS	IZNOS	
		2016. godine	2017. godine
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	1,758	1,743
2.	Rashodi od kamata i slični rashodi	1,153	1,116
3.	NETO PRIHODI OD KAMATA (1- 2)	605	626
4.	Prihodi od dividendi	4	1
5.	Troškovi obezvrjeđenja	191	163
6.	Troškovi rezervisanja	6	31
7.	Prihodi od naknada i provizija	251	298
8.	Rashodi naknada i provizija	243	286
9.	NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (7- 8)	7	12
10.	Neto dobiti / gubici od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	59	42
11.	Neto dobiti / gubici od finansijskih instrumenata koji se vode po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha	-	-
12.	Neto dobiti / gubici od investicionih HOV	-41	-27
13.	Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	0	0
14.	Neto gubici / dobiti od kursnih razlika	2	-3
15.	Troškovi zaposlenih	688	694
16.	Opšti i administrativni troškovi	418	359
17.	Troškovi amortizacije	126	127
18.	Ostali rashodi	15	83
19.	Ostali prihodi	57	34
20.	OPERATIVNI PROFIT (3+4-5-6+9+10+11+12+13+14-15-16-17-18+19)	-751	-772
21.	Porez na prihod	-	-
22.	NETO PROFIT/GUBITAK (20 - 21)	-751	-772

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/11 i 55/12), sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke, umanjen za odbitne stavke. Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine iznose EUR 5,229 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 9,139 hiljada).

a) Prihodi od kamata

	2017.	U hiljadama EUR 2016.
<i>Kredit:</i>		
- Privrednim društvima	1,414	1,437
- Fizičkim licima	164	185
- Ostalo	185	119
	<u>1,763</u>	<u>1,741</u>
<i>Hartije od vrijednosti:</i>		
<i>Depoziti:</i>		
- Ostale finansijske institucije	-	47
<i>Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima</i>	<u>-27</u>	<u>-30</u>
	<u>1,743</u>	<u>1,758</u>

b) Rashodi od kamata

	2017.	U hiljadama EUR 2016.
Banke i druge finansijske institucije	179	310
Vlada Crne Gore	65	-
Privredna društva	33	58
Fizička lica	839	785
Ostalo	-	-
	<u>1,116</u>	<u>1,153</u>

PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	2017.	U hiljadama EUR 2016.
Naknade po kreditima	47	61
Naknade po vanbilansnim poslovima	14	5
Naknade za usluge platnog prometa	193	119
Prihodi od naknada po osnovu trgovine devizama	-	-
Prihodi od naknada po osnovu kastodi poslova	7	11
Prihodi od naknada od ostalih finansijskih institucija	32	37
Ostale naknade i provizije	<u>5</u>	<u>18</u>
	<u>298</u>	<u>251</u>

b) Rashodi od naknada

	2017.	U hiljadama EUR 2016.
Naknade Centralnoj banci	127	116
Naknade ostalim bankama	14	14
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	122	85
Ostale naknade i provizije	23	29
	286	244

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2017. godine iznose EUR 7,229 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 11,139 hiljada). Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, naplaćene emisije premije, umanjeni za iznos gubitka iz prethodnih godina, iznos nematerijalne imovine i nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju po fer vrijednosti, kao i pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

	Propisani Limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2017.
Koeficijent solventnosti banke	min 10%	13.90%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	42.36 % (ili 140.37% sa Atlas bankom) 270.36 % (ili 410.37% sa Atlas bankom)
Zbir velikih izloženosti	max 800%	
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	2.45%
Ukupna izloženost prema svim licima povezanim sa Bankom	max 200%	44.46%
Ukupna izloženost prema zaposlenom licu u Banci	Max po zaposlenom 1%	0.44%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	28.33%
Koeficijent likvidnosti Banke	min 1	4.97%

Ukupna izloženost prema svim zaposlenima iznosi 3.58%.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembra 2017. godine, Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2017. godine, iznosi 13.90% (31. decembra 2016. godine: 22,83%) i veći je od propisanog minimuma, a značajno smanjenje istog prouzrokovano povećanjem rezervi na loša potraživanja Banke u drugoj polovini 2017. godine.

Kršenja limita izloženosti je izvršeno u dijelu koji se odnosi na izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, a za čije usaglašavanje je definisan rok 31. decembra 2018. godine u saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore.

Broj izloženosti koje su u prekoračenju limita je smanjen sa 10 na 5 izloženosti na 31. decembra 2017. godine.

Banka je za potrebe sastavljanja pojedinačnih finansijskih iskaza za 2017. godinu i za primjenu osnova za vrednovanje pojedinačnih bilansnih stavki primijenila pretpostavke o stalnosti poslovanja Banke u doglednoj budućnosti.

Banka se u svom poslovanju suočava sa nekoliko materijalnih neizvjenosti, po osnovu kojih Rukovodstvo Banke preduzima određene mjere, kao što je objelodanjeno u nastavku.

Nepovoljno makroekonomsko okruženje nastalo kao rezultat globalne ekonomske krize i njenih posledica na privredu u Crnoj Gori, ukazivalo je na probleme naplate plasmana od strane Banke, pa je Banka u toku 2016. godine izvršila naplatu potraživanja vrijednosti EUR 8 miliona, iz kolaterala, a u 2017. godini EUR 444 hiljade. Realizacijom stečenih kolaterala je obezbijedila priliv vrijednosti EUR 265 hiljada i realizacijom hipoteke priliv vrijednosti EUR 340 hiljada.

U Banci je zbog visoke koncentracije izloženosti prema malom broju dužnika obračunat na 31. decembar 2017. godine potreban kapital za rizik koncentracije u iznosu od EUR 1,192 hiljada (na 31. decembar 2016. godine EUR 700 hiljada). Internim planom kapitala za 2018. godinu predviđen je faktor solventnosti na nivou od 14.91% (na 31. Decembar 2017. godine -13.90%), s tim što je Banka procjenom adekvatnosti kapitala za nastavak poslovanja (ICAAP) izvršenom kreiranjem najgorih scenarija poslovanja utvrdila da suma najgorih scenarija rezultira padom koeficijenta solventnosti do 11.27%. Za navedenu sumu najgorih scenarija predviđen je dodatni kapital od EUR 1,250 hiljada u odnosu na 31. decembra 2017. godine. To pokazuje da će Banka u 2018. godini poslovati sa koeficijentom solventnosti u okviru zakonom definisanih limita i sa sopstvenim sredstvima od EUR 5,650 hiljada na dan 31. decembar 2018. godine.

Projekcije i planovi za 2018. godinu su zasnovani na podacima sa stanjem na 01. januar 2018. godine, od kada je izvršena primjena MSFI 9. Novom metodologijom za obračun obezvređenja, usvojenom od strane Odbora direktora Banke, a kreiranom u saradnji sa konsultantom, u Banci je na 01. januar 2018. godine kreirano obezvređenje u vrijednosti od EUR 8,044 hiljada, od kojih se na kreditna potraživanja odnosi EUR 4,932 hiljada, na uloge u kapital drugih pravnih lica EUR 2,375 hiljada, ostala potraživanja EUR 509 hiljada i ostatak u iznosu od EUR 229 hiljada na novčana sredstva i vanbilans. Dodatni iznos obezvređenja kreditnih potraživanja na 01. januar 2018. godine u odnosu na 31. decembar 2017. godine vezan je za portfolio loših kredita po osnovu čega je izloženost Banke prema lošim potraživanjima smanjena sa EUR 14.8 miliona na EUR 9.9 miliona. Dodatno smanjenje izloženosti za EUR 2.4 miliona se može očekivati zatvaranjem izloženosti iz kolaterala, prema jednom klijentu, koji takođe spada u grupu loših plasmana, jer je obezbijeđen lako utrživim placom na Jazu vrijednosti EUR 4 miliona.

U okviru lošeg portfolija, Banka na 01. januar 2018. godine ima EUR 2,477 hiljada plasmana koji su obezvređeni u procentu većem od 94%, tj. čiji je iznos obezvređenja EUR 2,415 hiljada. Kako su procedure prinudne naplate navedenih u toku, a EUR 2,231 hiljada istih pokriveno dobro utrživom zalogom na pokretnim i nepokretnim stvarima, ukupne procjenjene vrijednosti EUR 3,802 hiljada (ne računajući vrijednost založenih akcija), otvorena je mogućnost za njihovo zatvaranje i obezbjeđivanje značajnog pozitivnog rezultata iz kog je Banka u mogućnosti da obezbijedi sredstva za pokriće loših plasmana.

Dodatno, ulog u Global Carbon vrijednosti EUR 2,000 hiljada na 01. januar 2018. godine je 100% obezvređen, iz čega se pokretanjem likvidacije iste može obezbijediti povraćaj dijela uloga jer je u pitanju firma koja ima potraživanja vrijednosti EUR 2 miliona. Uzimajući u obzir navedene rezultate stres scenarija i aktivnosti i mjere koje Banka sprovodi, Rukovodstvo Banke vjeruje da su ispunjeni uslovi da Banka nastavi

poslovanje u doglednoj budućnosti i u skladu sa tim sastavi finansijske iskaze u skladu sa načelom nastavka poslovanja.

3. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Banka u cilju zaštite životne sredine elektronski otpad skladišti i usmjerava u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine. U toku su aktivnosati na sklapanju ugovora sa ovlašćenom firmom za vršenje tih poslova.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Buduće aktivnosti Banke su usmjerene na rast i razvoj Banke. Naime zbog visokog procenta loših plasmana obezbijedeći su preduslovi za prinudnu naplatu istih pokretanjem zakonom regulisanih aktivnosti.

Nepovoljno makroekonomsko okruženje nastalo kao rezultat globalne ekonomske krize i njenih posledica na privredu u Crnoj Gori, ukazivalo je na probleme naplate plasmana od strane Banke, pa je Banka u toku 2016. godine izvršila naplatu potraživanja vrijednosti EUR 8 miliona, iz kolaterala, a u 2017. godini EUR 444 hiljade. Realizacijom stečenih kolaterala je obezbijedila u 2017 godini priliv vrijednosti EUR 265 hiljada i realizacijom hipoteke priliv vrijednosti EUR 340 hiljada.

U Banci je zbog visoke koncentracije izloženosti prema malom broju dužnika obračunat na 31. decembar 2017. godine potreban kapital za rizik koncentracije u iznosu od EUR 1,192 hiljada (na 31. decembar 2016. godine EUR 700 hiljada). Internim planom kapitala za 2018. godinu predviđen je faktor solventnosti na nivou od 14,91% (na 31. Decembar 2017. godine -13,9%), s tim što je Banka procjenom adekvatnosti kapitala za nastavak poslovanja (ICAAP) izvršenom kreiranjem najgorih scenarija poslovanja utvrdila da suma najgorih scenarija rezultira padom koeficijenta solventnosti do 11.27%.

Projekcije i planovi za 2018. godinu su zasnovani na podacima sa stanjem na 01. januar 2018. godine, od kada je izvršena primjena MSFI 9. Novom metodologijom za obračun obezvređenja, usvojenom od strane Odbora direktora Banke, a kreiranom u saradnji sa konsultantom, u Banci je na 01. januar 2018. godine kreirano obezvređenje u vrijednosti od EUR 8,044 hiljada. U okviru lošeg portfolija, Banka na 01. januar 2018 godine ima EUR 2,477 hiljada plasmana koji su obezvrjeđeni u procentu većem od 94%, tj. čiji je iznos obezvrjeđenja EUR 2.415 hiljada. Kako su procedure prinudne naplate navedenih u toku, a 2.231 hiljada istih pokriveno dobro utrživom zalogom na pokretnim i nepokretnim stvarima, ukupne procjenjene vrijednosti EUR 3,802 hiljada (ne računajući vrijednost založenih akcija), otvorena je mogućnost za njihovo zatvaranje i obezbjeđivanje značajnog pozitivnog rezultata iz kog je Banka u mogućnosti da pokrije potencijalne rizike poslovanja.

Uzimajući u obzir navedene rezultate stres scenarija i aktivnosti i mjere koje Banka sprovodi, Rukovodstvo Banke vjeruje da su ispunjeni uslovi da Banka nastavi poslovanje u doglednoj budućnosti i u skladu sa tim sastavi finansijske iskaze u skladu sa načelom nastavka poslovanja.

Projekcija sopstvenih sredstava

Urađena je projekcija sopstvenih sredstava, uvažavajući stav 6, člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala kojim se negativni efekat primjene MSFI 9 na osnovni kapital raspoređuje na narednih 5 godina zaključno sa 2022. godinom kada se taj iznos svodi na nulu, kojom je utvrđeno da sopstvena sredstva i pokazatelj adekvatnosti neće pasti ispod zakonski utvrđenog minimuma.

5. ULAGANJE U ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I OBRAZOVANJE

Dio koji se odnosi na istraživanje vezan je prvenstveno za analize tržišta nabavke i prodaje koje vrše organizacione jedinice na čije poslovanje se odnosi segment istraživanja. Te aktivnosti su definisane u opisu radnih mjesta pojedinih organizacionih jedinica.

Ulaganja u obrazovanje zaposlenih su vezana uglavnom za seminare, kurseve, obuke i radionice na kojima se usmjeravaju radnici po prioritetima i u zavisnosti od potrebe za konkretnim obrazovnim programima. Pored navedenog u samoj Banci se sprovode obuke Ovlašćenog lica za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma, kako u organizacionim jedinicama ne bi došlo do kršenja Zakona o sprječavanju pranja novca.

Banka kontinuirano obnavlja opremu, licence i ostala sredstva za rad u cilju poboljšanja poslovanja Banke i obezbjeđivanja njenog kontinuiteta poslovanja. Izvršila je i nabavku novog modula softvera koji koristi u cilju usaglašavanja sa zahtjevima primjene nove regulative koja je stupila na snagu 01. januara 2018. godine.

Pored navedenog vrše se i redovna testiranja rezervne lokacije koja treba da obezbijedi nesmetano poslovanje u slučaju vanrednih okolnosti s tim što testiranje vrše samo lica zadužena za oporavak, kako bi oporavak mogao da se realizuje u slučaju realne potrebe za njim.

6. RIZICI

Banka je u svome poslovanju izložena rizicima.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Kreditni rizik

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispunji sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši na mjesečnom nivou.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima se redovno prati u cilju usaglašavanja izloženosti kod kojih je evidentirano kršenje limita izloženosti od 25% sopstvenih sredstava Banke, za koji je u saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore, definisan rok usaglašavanja do 31. decembra 2018. godine.

Događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku, a koje su vezane za pravna lica, su:

- značajne finansijske poteškoće dužnika,
- kršenje ugovorenih uslova ugovora od strane dužnika, kao što su neizmirivanje obaveza po osnovu kamata i/ ili glavnice,
- kašnjenje u izmirivanju obaveza preko 90 dana za bilo koju materijalno značajnu obavezu od tog dužnika prema Banci. Prekoračenje roka dospjeća preko 90 dana smatra se prekoračenjem koje ukazuje na povećan nivo kreditnog rizika. Ovdje se ne uzima u obzir obaveza dužnika koja nije veća od EUR 200,
- postojanje velike vjerovatnoće da će dužnik ući u proces stečaja ili likvidacije ili restrukturiranja zbog finansijskih poteškoća,

- restrukturiranje plasmana (pojedinačnih kredita) uslijed pogoršanja finansijskog stanja dužnika ili produženja roka vraćanja glavnice i/ ili umanjenje kamatne stope i/ ili naknade, kako je to definisano Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom,
- blokada računa dužnika,
- ekonomski, nacionalni, lokalni, tehnološki ili pravni uslovi koji mogu negativno da utiču na izmirivanje obaveza dužnika (značajno povećanje cijena ulaznih sirovina, smanjenje cijena nekretnina za hipoteke u toj oblasti, druge promjene tržišnih uslova u kojima dužnik posluje, promjena regulative koja može negativno da utiče na poslovanje dužnika, tehnološka zastarjelost proizvoda koju dužnik proizvodi i slično).

Događaji koji ukazuju na obezvrjeđenje materijalno značajnih pozicija po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, a vezuju se za fizička lica su:

- prezaduženost dužnika (ukupne mjesečne obaveze dužnika veće od ukupnih mjesečnih primanja dužnika);
- kršenje ugovorenih uslova od strane dužnika, kao što su neizmirivanje obaveza po osnovu kamata i/ili glavnice;
- kašnjenje u izmirivanju obaveza preko 90 dana za bilo koju materijalno značajnu obavezu od tog dužnika prema Banci, odnosno neprekidni nedozvoljeni minus preko 90 dana. Prekoračenja roka dospijeca preko 90 dana smatra se prekoračenjem koje ukazuje na povećan nivo kreditnog rizika. Ovdje se ne uzima u obzir obaveza od jednog dužnika koja je manja od EUR 20;
- pokretanje sudskog postupka za bilo koje potraživanje od dužnika;
- restrukturiranje plasmana (pojedinačnih kredita) uslijed pogoršanja finansijskog stanja dužnika (povećanje zaduženosti dužnika) ili produženje roka vraćanja glavnice i/ili umanjenje kamatne stope i/ili naknade;
- blokada računa komitenta.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	U hiljadama EUR	
	2017.	2016.
Sredstva		
Kredit i potraživanja od banaka	1,619	1,061
Kredit i potraživanja od klijenata (neto krediti)	19,757	21,969
Kamatna i druga potraživanja	3,562	2,755
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	2,116
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	50	50
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	2,000	2,000
Ostala finansijska potraživanja	2,139	2,164
	38,555	39,455
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	924	768
Nepovučene kreditne linije	356	297
	1,280	1,065
Ukupna izloženost kreditnom riziku	39,835	40,520

Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mjenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Devizna sredstva	609	1	22	1	633
Obaveze u devizama	-590	-	-21	-	-611
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2017. godine	<u>19</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>22</u>
- 31. decembra 2016. godine	<u>27</u>	<u>-</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>29</u>
% sopstvenih sredstava:					
- 31. decembra 2017. godine	<u>0.36%</u>	<u>0%</u>	<u>0.02%</u>	<u>0.02%</u>	
- 31. decembra 2016. godine	<u>0.29%</u>	<u>0%</u>	<u>0.01%</u>	<u>0.01%</u>	
Agregatna otvorena pozicija					
- 31. decembra 2017. godine	22				
- 31. decembra 2016. godine	29				
% sopstvenih sredstava:					
- 31. decembra 2017. godine	0.41%				
- 31. decembra 2016. godine	0.50%				

Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama uslijed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama uslijed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2017. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamato- nosno	Nekamato- nosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	1,221	1,787	3,008
Kredit i potraživanja od banaka	1,619	-	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	19,757	-	19,757
Kamatna i druga potraživanja	3,562	-	3,562
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	7,340	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	-	2,000	2,000
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	2,088	2,088
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijanja	50	-	50
Ostala finansijska potraživanja	2,383	-	2,383
Ostala potraživanja	-	2,160	2,160
Ukupna sredstva	28,592	15,375	43,967
OBAVEZE			
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti klijenata	23,582	2,582	26,164
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,017	-	5,017
Ostale obaveze	-	494	494
Ukupno obaveze	28,599	3,076	31,675
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2017. godine	<u>-2,390</u>	<u>10,139</u>	<u>7,749</u>
- 31. decembar 2016. godine	<u>-1,118</u>	<u>9,191</u>	<u>8,073</u>

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospjelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti. Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po ugovorenom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih Banaka	3,088	-	-	-	-	-	3,008
Kredit i potraživanja od banaka	1,619	-	-	-	-	-	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	4,200	579	3,746	1,524	12,111	1,159	23,319
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,088	-	-	-	-	-	2,088
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	50	-	-	-	-	-	50
Ostala aktiva	4,503	-	-	-	-	-	4,503
	15,548	579	3,746	1,524	12,111	1,159	34,587
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	4,074	3,471	3,311	7,665	7,471	172	26,164
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	44	206	288	589	3,479	410	5,016
Ostale finansijske obaveze	494	-	-	-	-	-	494
	4,612	3,677	3,599	8,254	10,590	582	31,674
Ročna usklađenost							
- 31. decembra 2017. godine	10,936	-3,098	147	-6,730	1,521	577	2,913
- 31. decembra 2016. godine	10,627	-2,232	1,811	-2,787	-3,484	-336	3,599

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza od 1-3 mjeseca i u periodu 6-12 mjeseci. Svi kumulativni gapovi su pozitivni, što znači da Banka nema problema sa ispunjavanjem svojih obaveza. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava.

MSFI 7 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 - Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 - Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 - unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2017. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

31. decembar 2017. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	<u>1,963</u>	<u>125</u>	<u>-</u>	<u>2,088</u>
Investicione hartije od vrijednosti - instrumenti kapitala	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>7,340</u>	<u>7,340</u>
Investicije u zavisna preduzeća	<u>-</u>	<u>2,000</u>	<u>-</u>	<u>2,000</u>
Ukupna sredstva	<u>1,963</u>	<u>2,125</u>	<u>7,340</u>	<u>11,428</u>
31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,991	125	-	2,116
Investicione hartije od vrijednosti - instrumenti kapitala	7,340	-	-	7,340
Investicije u zavisna preduzeća	-	2,000	-	2,000
Ukupna sredstva	9,331	2,125	-	11,456

Procenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2017. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	3,008	-	3,008	3,008
Kredit i potraživanja od banaka	-	1,619	-	1,619	1,619
Kredit i potraživanja od klijenata	-	19,757	-	19,757	19,757
Kamatna i druga potraživanja	-	3,562	-	3,562	3,562
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	-	50	-	50	50
Ukupna sredstva	-	27,996	-	27,996	27,996
Obaveze prema bankama	-	-	-	-	-
Obaveze prema komitentima	-	26,164	-	26,164	26,164
Obaveze po kreditima	-	5,017	-	5,017	5,017
Ostale obaveze	-	487	-	487	487
Ukupne obaveze	-	31,668	-	31,668	31,668

Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore (Sl. list CG, br. 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- umanjelih za nematerijalna ulaganja.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2017. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim iskazima iznosi 13.9%.

Banka na osnovu važeće regulative i utvrđenih strategija, politika i procedura upravljanja rizicima definiše dugoročne i kratkoročne ciljeve. Dugoročni ciljevi su definisani strategijama a kratkoročni planovima za konkretnu poslovnu godinu, zbog čega je i cilj menadžmenta obezbijediti uslove za realizaciju tih ciljeva i za usklađivanje poslovanja sa zakonski definisanim limitom za izloženosti od 25% sopstvenih sredstava uz održavanje koeficijenta solventnosti na nivou većem od zakonski definisanog limita od 10%.

7. CILJEVI I METODA UPRAVLJANJA FINANSIJSKIM RIZICIMA

Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizicima se u definisani Strategijom upravljanja rizicima u Banci, politikama i procedurama upravljanja rizicima s tim što su limiti izloženosti rizicima uglavnom vezani za zakonski definisane limite. Najznačajniji finansijski rizik u Banci je kreditni rizik.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17 i 82/17), koja se primjenjuje od 01. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila Metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje i preispituje najmanje jednom godišnje. Metodologija se prilagođava rezultatima preispitivanja, tj. mijenjaju se pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolia.

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuní sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši na mjesečnom nivou.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja, a po osnovu iste se vrši i obračun potrebnog kapitala za rizik koncentracije koji utice na koeficijent solventnosti Banke.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima se redovno prati u cilju usaglašavanja izloženosti kod kojih je evidentirano kršenje limita izloženosti od 25% sopstvenih sredstava Banke, za koji je u saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore, definisan rok usaglašavanja do 31. decembra 2018. godine. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je time sveden na usaglašavanje pozicija sa navedenim limitom izloženosti i time obezbjeđivanje uslova za održavanje potrebnog nivoa sopstvenih sredstava Banke uz koeficijent solventnosti iznad 10%.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi preduzela mjere i obezbjedila da maksimalno iskoristi raspoložive mogućnosti za namirenje svog potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene. Haircut koji se primjenjuje prilikom izračunavanja ispravki vrijednosti iznosi 30%-50% u zavisnosti od vrste nepokretnosti.

Prilikom uzimanja zaloga nad hartijama od vrijednosti, Banka dnevno prati cijenu hartija od vrijednosti koje su uzete kao sredstvo obezbjeđenja. Ukoliko nema trgovanja, a hartije se kotiraju na berzi uzima se u obzir poslednja tržišna vrijednost.

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka mjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

Upravljanje rizikom likvidnosti se zasniva na održavanje potrebne količine likvidnih sredstava za izmirenje obaveza. Cilj upravljanja ovom vrstom rizika je održavanje adekvatne ročne usklađenosti sredstava i obaveza. Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospijeca i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospijeca i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospijeca sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospijecu obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva. Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospijeca ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Pokazatelji likvidnosti su u toku 2017. godine bili iznad zakonom definisanih limita, s tim što se u cilju održavanja takvog stanja primjenjuje i dalje politika visokih pasivnih kamatnih stopa u odnosu na stope koje su zastupljene na tržištu.

U upravljanju deviznim rizikom Banka kao instrument zaštite od gubitaka primjenjuje isključivo metodu praćenja dugih i kratkih pozicija. Na osnovu već prikazanog tabelarnog pregleda može se konstatovati da Banka u ovom dijelu posluje u okviru definisanih limita i da izloženost ovom riziku nije materijalno značajna.

Pored navedenog rizici koji su vezani za promjene cijene hartija od vrijednosti se prate na dnevnoj osnovi, a usklađivanja vrijednosti sa tržišnom, tj. fer vrijednošću se knjiže na kraju svakog mjeseca, na teret bilansa uspjeha.

8. KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Korporativno upravljanje u Banci se zasniva na zakonskom i institucionalnom okviru. Uređeno je Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o bankama i ostalim podzakonskim aktima kojih se Banka pridržava u svom poslovanju. Banka nema usvojen Kodeks korporativnog upravljanja, ali u punoj mjeri primjenjuje standardizovan model korporativnog upravljanja i to na način što je svojim Statutom definisala nadležnosti i odgovornosti svih upravljačkih funkcija.

Kako se sistem korporativnog upravljanja zasniva direktno na postovanju zakonski definisanih normi i odredbi Statuta Banke to je i njegova primjena u svim segmentima obavezujuća za Banku bez mogućnosti dobrovoljnog odstupanja od istog.

U cilju obezbjeđivanja transparentnosti poslovanja, Banka je putem svoje web stranice obezbijedila efikasnu i praktičnu razmjenu informacija putem interneta u skladu sa regulatornim okvirom, a u skladu sa Odlukom o objelodanjivanju podataka koju je usvojila Centralna banka Crne Gore. Pored navedenog preko sajta se pravovremeno informišu i klijenti Banke čime su zadovoljene odredbe Zakona o zaštiti potrošača.

Finansijski iskazi Banke su takođe objavljeni na web stranici Banke uz mišljenje eksternog revizora i dodatne informacije koje ukazuju na sistem upravljanja rizicima, kapital Banke i ostale informacije.

Akcionarima Banke je obezbjeđeno:

- upravljanje bankom kroz glasanje na Skupštini akcionara lično ili preko svojih ovlašćenih lica, a u skladu sa zakonom i Statutom Banke, po pravili jedna akcija jedan glas,
- pravo odlučivanja o raspodjeli dobiti,
- pravo na informacije o poslovanju Banke, i
- pravo na jednak tretman prema svim akcionarima.

Odbor direktora Banke bira Skupština akcionara uz odobrenje Centralne banke Crne Gore, a u skladu sa Zakonom o bankama i Zakonom o privrednim društvima.

Član Odbora direktora može biti razriješen dužnosti :

- Na lični zahtjev,
- Kada svojim radom povrijedi zakon ili drugi propis ili ne izvršava odluke Skupštine akcionara,
- U ostalim zakonski definisanim slučajevima .

Odbor direktora redovno saziva sjednice Skupštine akcionara, tj. minimum jednom godišnje u cilju razmatranja godišnjih iskaza, izvještaja eksterne revizije i raspodjele dobiti.

Pored navedenog Odbor direktora minimum mjesečno održava sjednice na kojima se razmatra poslovanje Banke kao i sva ostala pitanja iz njegove nadležnosti definisana Zakonom o bankama.

Za sjednice Odbora direktora o svim tačkama dnevnog reda pripremaju mišljenja i izvještaje tijela Odbora, a to su: Odbor za reviziju, Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke, Odbor za upravljanje promjenama informacionog sistema Banke. Članove tih tijela imenuje Odbor direktora Banke.

Pored navedenog Odbor direktora imenuje Glavnog Izvršnog direktora, Izvršnog direktora, ovlaštena lica Banke i direktore organizacionih jedinica koji su dužni uspostaviti sistem internih kontrola u svom radu kao i sistem upravljanja rizicima u skladu sa odlukama, politikama i procedurama koje Odbor usvoji.

Glavnog Izvršnog direktora i Izvršnog direktora razrješava Odbor direktora na lični zahtjev ili u zakonski definisanim slučajevima.

Skupština akcionara Banke

Deset najvećih akcionara Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		Broj akcija	Procentualno učešće
ZIF ATLASMONT	Crna Gora	136,301	50.34%
ATLAS INVEST DOO	Crna Gora	30,122	11.12%
ATLAS BANKA	Crna Gora	25,000	9.23%
ATLAS GRUPA DOO	Crna Gora	18,249	6.74%
KUZMAN MLADEN	Crna Gora	12,618	4.66%
IK ZBIRNI CUSTODY RAČUN 1	Crna Gora	7,410	2.74%
OIF ATLASMONT	Crna Gora	6,000	2.22%
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE	Crna Gora	4,140	1.53%
AD PRENOS	Crna Gora	4,140	1.53%
STANČIĆ NIKŠA	Crna Gora	3,265	1.21%

Ukupan iznos akcionarskog kapitala

EUR 13,844 hiljada

Ukupan akcijski kapital Banke se sastoji od običnih akcija sa pravom glasa po sistemu jedna akcija jedan glas. U postojećoj strukturi ne postoje akcionari sa ograničenjima prava glasa. Grupa povezanih lica koja ima kontrolu nad Bankom su prva četiri akcionara Banke iz prethodno navedene tabele sa OIF Atlasmont, koja su zajedno vlasnici 79.65% akcijskog kapitala Banke.

U posmatranoj poslovnoj godini, a u skladu sa članom 29. Zakona o bankama i Statutom Banke, održane su dvije sjednice Skupštine akcionara.

Odbor direktora banke

U 2017. godini Odbor direktora je upravljao Bankom i vršio nadzor nad njenim poslovanjem u skladu sa članom 30. Zakona o bankama.

Sastav Odbora direktora u 2017. godini glasi:

- Aleksandar Krtinić - Predsjednik Odbora,
- Ljiljana Milić - zamjenik predsjednika Odbora,
- Predrag Dašić - član Odbora,
- Dragoljub Janković - član Odbora,
- Basil Petrides - član Odbora.

U toku 2017. godine Odbor direktora Banke je održao 14. sjednica na kojima je u skladu sa članom 33. Zakona o bankama i Statutom Banke:

- uspostavljan i održavan sistem upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kroz analiziranje i praćenje mjesečnih izvještaja o upravljanju rizicima i godišnje preispitivanje adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima za 2017. godinu, uključujući preispitivanje adekvatnosti politika i procedura za upravljanje rizicima;
- utvrđivao ciljeve i strategije Banke kroz usvajanje strategija i politika Banke i obezbjeđivao njihovo sprovođenje kroz rad tijela Odbora direktora i kroz analizu mjesečnih izvještaja o poslovanju svih organizacionih jedinica Banke ;
- usvojio Plan poslovanja za 2017.godinu početkom godine;
- usvojio Plana poslovanja sa finansijskim planom za 2017. godinu;
- usvojio Izvještaj o postupku procjene adekvatnosti interenog kapitala za 2017.godinu (ICAPP);
- usvojio Godišnji izvještaj o poslovanju Banke za 2016. godinu sa Izvještajem spoljnjeg revizora za 2016. godinu kojima se prikazuje ocjene kvaliteta informacionog sistema, kao i izvještaje o poslovanju u toku 2016. godine;
- odobravao transakcije koje značajnije utiču na strukturu bilansa i rizičnost poslovanja Banke, a posebno transakcije sa povezanim licima sa Bankom i kreiranje izloženosti preko EUR 600 hiljada u skladu sa Kreditnom politikom Banke ;
- usvojio Godišnji plan rada interne revizije za 2017. godinu, kvartalne Izvještaje o radu interne revizije, Godišnji Izvještaj o radu interne revizije za 2018. godinu i Plan rada interne revizije za 2018. godinu ;
- usvojio Godišnji izvještaj o kontroli usklađenosti poslovanja za 2016.godine, plan kontrole usklađenosti sa propisima za 2017. godinu i plan kontrole uskladjenosti poslovanja sa propisima za 2018. godinu;
- usvojio Izvještaj o aktivnostima na sprečavanju pranja novca i finasiranje terorizma 2016. godine i kvartalne izvještaje za 2017. godinu;
- izvršio izbor spoljnjeg revizora za 2017. godinu na osnovu dokumentacije i predloga Odbora za reviziju i konsultantske kuće na primjeni IFRS 9 rješenja;
- razmatrao godišnji izvještaj o radu Odbora za reviziju za 2017. godinu i mjesečne zapisnike sa sjednica Odbora za reviziju;
- utvrđivao je predloge za sjednice Skupštine akcionara, sazivao sjednice Skupštine i starao se o sprovođenju odluka donesenih na sjednicama Skupštine akcionara i sl;
- usvojio Budžet Invest banke Montenegro za 2017. godinu;
- usvojio Godišnji plan internog kapitala za 2017. godinu; i
- usvojio Sporazum o otklanjanju nepravilnosti rada u Invest banke Montenegro AD Podgorica.

Odbor za reviziju

U 2017. godini značajnu ulogu je imao i rad Odbora za reviziju koji je pripremao stavove, mišljenja i predloge za odlučivanje Odbora direktora.

Novi sastav Odbora za reviziju glasi:

- Jelena Žugić - Predsjednik Odbora,
- Mirjana Damjanović - zamjenik predsjednika Odbora, i
- Dragoljub Janković - član Odbora

U 2017. godini Odbor za reviziju Banke je održao 12 sjednica na kojima je u skladu sa članom 39. Zakona o bankama:

- analizirao i pratio funkcionisanje sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kroz mjesečne izvještaje o radu Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom Banke u okviru kojih su razmatrani i mjesečni izvještaji risk menadžera. Na osnovu istih je davao predloge Odboru direktora za unapređivanje sistema upravljanja rizicima kroz zapisnike sa sjednica Odbora za reviziju;
- analizirao i pratio funkcionisanje sistema interne kontrole kroz Izvještaje o funkcionisanju sistema internih kontrola i kroz Izvještaje interne revizije u kojima su date ocjene sistema internih kontrola za oblasti poslovanja Banke koje su bile predmet revizije;
- razmatrao Pravilnik o radu interne revizije, Plan rada interne revizije, Godišnji izvještaj o radu interne revizije i kvartalne izvještaje o radu interne revizije. Na osnovu godišnjeg i kvartalnih izvještaja interne revizije, Odbor za reviziju je kroz zapisnike sa sjednica Odbora, davao Odboru direktora mišljenje o nalazima i preporukama interne revizije;
- pratio je realizaciju preporuka interne revizije kroz razmatranje kvartalnih izvještaja o radu interne revizije i preduzetim korektivnim mjerama. Navedeni izvještaji su sadržali sve informacije o aktivnostima koje su sprovedene ili se sprovode u cilju realizacije preporuka interne revizije, usvojenih od strane Odbora direktora;
- analizirao finansijske iskaze Banke prije njihovog dostavljanja Odboru direktora i to kroz izvještaje sa sjednica Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO), a posebno kroz mjesečne izvještaje o realizaciji Budžeta za 2017. godinu;
- ocjenjivao kvalitet izvještaja i informacija prije njihovog dostavljanja Odboru direktora, ocjenjivao primjenu računovodstvenih politika i procedura na osnovu mjesečnih izvještaja Odjeljenja za finansijske i računovodstvo, na osnovu Izvještaja internog revizora i saradnje sa spoljnom revizijom;
- davao procjenu promjena nastalih kao posledica izvršenih revizija;
- ocjenjivao usklađenost ne samo sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja već i sa propisima kroz izvještaje o usklađenosti poslovanja Banke kreirane od strane ovlašćenog lica za praćenje usklađenosti;
- dao mišljenje o izboru spoljnog revizora Banke i predložio iznos naknade za vršenje revizije finansijskih iskaza i revizije IT-a Banke za 2017. godinu;
- pripremao predloge, mišljenja i stavove iz djelokruga rada za odlučivanje Odbora direktora o predmetnim pitanjima, a kroz zapisnik sa sjednica Odbora za reviziju.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Milanka Radunović

Glavni Izvršni direktor

Zoran Nikolić

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.